PETRA
080 01 PREŠOV, ul. SSR 1

Obchod s cirkevnými potrebami a kníhkupectvo má na sklade:

Dr. J. Šuvarský: **Biskup Gorazd** (čes.)	48,—
Pravoslávny katechizmus (slov.)	9,—
Fencik: **Liturgika** (rus.)	3,80
Patriarcha Alexij: **Výběr z díla** (český)	10,—
Patriarcha Sergij: **O spasení** (slov.)	10,—
Metropolita Nikolaj: **Výňatok z diela**	12,—
Dr. Št. Pružinský: **Patrológia I.**	41,—
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (rus. a slov.)	10,—
Homiletika	10,—
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad cirkevnej archeológie**	15,—
Dr. Kernaševič: **Všeobecný typikon**	16,—
Základné bohoslovie	24,—
Dr. Š. Balogh: **Úvod do filozofie**	10,—
Prot. P. Aleš: **Cirkevné dejiny I.**	150,—
Pravoslávny katechizmus (český a rus.)	10,—
Dr. Št. Pružinský: **Úvod do Písma sv. Nového zákona**	98,—
Teologický zborník IV.	52,—
Teologický zborník V.	60,—
Dr. P. Kernaševič: **Zrovnávacie bohoslovie**	112,—
Teologický zborník VI.	73,—
Naše pravoslaví	10,—

Budúce číslo vyjde 10. januára 1980

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: 080 01 Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel.: 313 79. Vedie redakčná rada. Vedúci a zodpovedný redaktor prot. dr. Š. Pružinský. Technický red. Helena Ferencová. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukliánske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročne predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávku prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 18 — Povolené SÚTI 15/0 z 27. 12. 1972.
Číslo indexu 49 442.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČ. XXV. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 12/1979

Životné jubileá

Dňa 3. 12. 1979 sa dožil 78 rokov svojho života br. Andrej Balent, dlhoročný kurátor, predseda kurátorského zboru a člen Eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi v Prešove. Náš jubilant sa narodil v Klenovej, okr. Humenné. Roku 1927 ho bieda vyhnala do Argentíny, skadiaľ sa vrátil do rodnej obce r. 1947. Pravoslávnym kurátorom sa stal r. 1950 a našej cirkvi zostal verný i v krízových rokoch. Brat Andrej má veľký podiel na výstavbe novej fary v Klenovej, za čo mu patrí úprimná vďaka. Rozkvet pravoslávnej cirkvi mu leží na srdci a práci v cirkevnej obci venuje veľa času i námahy, za čo mu želáme veľa Božieho požehnania a zdravia.

Na mnohaja i blahaja lita!

Veriaci pravoslávnej cirkevnej obce Klenová s duchovným.

V roku 1979 sa manželia Džuganovci z Humenného dožili radostných jubileí. Vo februári oslávili 40. výročie spoločnej manželskej cesty, br. Ján mal v septembri 65 rokov a jeho manželka Anna oslávila v decembri svoju šesťdesiatku. Vďačné deti a známi im pri týchto príležitostiach úprimne blahoželajú a do ďalšieho života im prajú dobré zdravie, Božie požehnanie a spokojnú jeseň života v kruhu svojich najbližších.

Na mnohaja i blahaja lita!

Dňa 16. 9. 1979 dožil sa predseda kurátorského zboru pravoslávnej cirkevnej obce Brusnica, brat Michal Šafranko so svojou manželkou Máriou vzácneho jubilea, päťdesiatich rokov manželského života. Obaja jubilanti sú aktívnymi členmi našej cirkevnej obce. Brat Michal je kurátorom už plných 43 rokov a vždy sa vzorne staral o náš chrám a ako kurátor veľmi pomáhal duchovným, ktorí na tejto farnosti pôsobili. Pravoslávni veriaci a miestny duchovný srdečne ešte raz zdravia vzácnych jubilantov a želajú veľa zdravia, Božieho požehnania do ďalšej práce v cirkvi.

Na mnohaja i blahaja lita!

Vianočné posolstvo Posvätnej synody Pravoslávnej cirkvi v Československu

Ctihodnému duchovenstvu a zbožným veriacim pravoslávnej cirkvi v Československu.

Rovnako ako prv obraciame sa i teraz v tento sviatočný deň na Vás, v Pánu milovaní otcovia, sestry a bratia, s radostnou evanjeliovou zvesťou sviatočného pozdravu: „Christos raždajetsja-slávite Jeho" všetci Jeho zbožní nasledovatelia.

Tento inšpirujúci sviatok pokoja nás znovu zhromaždil vo svätých chrámoch; láska k Christovi nás vedie do betlehemskej jaskyne k jasličkám, v ktorých očami viery vidíme božské Dieťa, Christa — našu nádej a večné šťastie. On je našou radosťou a nekončiacou sa blaženosťou. Bohom inšpirovaní proroci odhalili toto tajomstvo našej spásy už pred vekmi. A keď sa čas naplnil, prišiel na zem „Boh silný, Panovník, Knieža pokoja, veľký Anjel rady, Otec večnosti" (Iz 9, 6). Ráčil pre človeka prijať ľudské telo, aby ho spasil, aby spasil človeka padlého do previnenia a odcudzeného Božej sláve. Božia láska a Prozreteľnosť však nechýbala a ľuďom neprístupný Boh sa vtelením priblížil. A ľudia „videli Jeho slávu, ako Jednorodeného od Otca" (Jn 1, 14).

„Slovo sa stalo telom". Syn Boží sa stal človekom, aby sa stal novou hlavou padlého ľudstva rozrušeného hriechom. Vďaka novej milosti začali ľudia žiť vykúpeným a posvätným životom detí nebeského Otca. Zem odhalila svoju hruď a privinula Svätého Svätých, svojho Stvoriteľa. Odvtedy stráca moc prekliatie visiace nad ľudským rodom a vesmír prijal požehnanie Božieho Syna. Nastala voňavá jar Novej zmluvy, ustupuje zima previnenia, ktorá oddialila ľudí od nevyčerpateľného Prameňa jednoty a lásky. Vedení láskou a vierou v Christa tvoríme spoločne ako Božie deti jediné Telo Christovo, pravoslávnu cirkev, ktorej Hlavou je sám Isus Christos a ktorej sme my pokornými služobníkmi a členmi. Celý život Cirkvi vychádza od jej Hlavy, Christa. A toto telo dostáva požehnanie zhora a pomoc Ducha svätého.

Všetkých nás hlboko oduševňujú bohoslužobné spevy a čítanie svätého evanjelia, zvestujúce pastierom i nám radosť veľkú pre všetkých. Nebo sa v onej chvíli nevysloviteľne rozžiarilo a v takto odhalenej sláve zaspievali anjeli Bohu na chválu: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, ľuďom dobrá vôľa". V nebeskom pokoji zostupujúcom na zem sa blahodarne zmieruje tvorstvo so Stvoriteľom na radosť anjelov, prorokov a starozákonných spravodlivcov. Po páde do hriechu odobratá priazeň Božia sa vracia k ľuďom. Prostredníctvom Christa ležiaceho pokorne v jasliach sa z nás sníma vina a hriech a otvára sa nám cesta

do nebeskej slávy. V Christovi spočíva plnosť pravdy, pokoja a bratskej lásky. Keď sa Ním riadime a žijeme spravodlivo a pokojne, obnovuje sa Christovo zrodenie v našej duši. Christos prebýva v každom zo svojich nasledovateľov žijúcich podľa Jeho prikázaní.

Hriech vnáša do ľudskej spoločnosti rozkol a spôsobuje, že často i nevinní ľudia sú zbavení šťastia a pozemskej radosti. My sme však prijali od Christa darovanú silu víťaziť nad hriechom a vytvárať podmienky pre mier, priateľstvo, a spoluprácu so všetkými ľuďmi. Život, v ktorom Boh prejavuje silu a požehnanie, pokladáme za posvätný a nedotknuteľný. Boch chráni život i prikázaním „nezabiješ!" Na splnenie tejto Božej vôle pokladáme my, deti pravoslávnej cirkvi, za svoju povinnosť prispieť k humánnej mierovej práci.

Mier sa niekde úspešne upevnil, ale ľudská krv je stále ešte prelievaná a nezmyselné zbrojenie pokračuje. Iniciátori vojen pripravujú zbrane a vyvolávajú konflikty. Vidno, že zlo len nerado ustupuje dobru, a to nás povzbudzuje, aby sme intenzívnejšie v ľuďoch budili vedomie o nebezpečenstve zbrojenia. Treba rozširovať sily pokoja, a nie sily vojny, bojovať o šťastný, spokojný a tvorivý život na zemi, nie sa usilovať vojnami zem zničiť.

Všetci ľudia dobrej vôle s uspokojením prijali zmluvu SALT 2 podpísanú predstaviteľmi dvoch veľmocí, ZSSR a USA. Budeme zo všetkých síl podporovať ďalšie takéto snahy s cieľom všeobecného a úplného odzbrojenia, aby na 2000-ročné výročie Christovho narodenia zavládol na zemi nezvratný mier a aby sme mohli spolu so všetkými kresťanmi zaspievať spoločný hymnus mieru: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, ľuďom dobrá vôľa".

Dôstojní otcovia, bratia a sestry, prijmite naše úprimné želanie všetkého dobra k sviatku Christovho Narodenia. Vyprošujeme Vám v neustálych modlitbách od Božieho Dieťaťa, Christa, veľa vianočnej radosti v kruhu cirkvi, našej duchovnej matky i vo Vašich rodinách. Nový rok 1980 nech je pre Vás šťastný a úspešný; nech je to rok pokoja a hojných Božích milostí. Nech na všetkých nás spočíva požehnanie nášho milosrdného Pána, novonarodeného Isusa Christa.

Christos raždajetsja — slavite Jeho!

Z celej duše Vás milujúci

† Nikolaj,
biskup prešovský

† Dorotej,
metropolita pražský
a celého Československa

Praha, Vianoce 1979/1980

Končí sa rok 1979

Hoci celý náš kresťanský, modlitebný a liturgický život — život podľa viery — môžeme nazvať trvalým vzdávaním vďaky Bohu, jednako bývajú chvíle, kedy veriaci človek pociťuje osobitnú potrebu z celej duše úprimne poďakovať sa Otcovi nášmu Nebeskému za premnohé dobrá, ktorými nás neprestajne pre svoju nekonečnú lásku obdarúva. A takýmto osobitným momentom v našom živote je koniec roka, ktorý môžeme chápať ako jeden deň nášho života. Preto aj cirkev svätá vo svojich modlitbách vedie nás k takejto myšlienke a vo všetkých našich chrámoch zaznejú ďakovné modlitby Bohu za prežitý rok.

Toto vzdávanie vďaky Bohu má svoj základ predovšetkým v živote a spasiteľnej činnosti zakladateľa kresťanstva — Isusa Christa, ktorý neprestajne prinášal vďaku Otcovi svojmu Nebeskému za dielo spásy. Tak postupovali aj svätí apoštoli, čo sa zreteľne odzrkadľuje v zachovaných listoch apoštolov. Takmer každý z nich po úvodných slovách pozdravu má vo svojom obsahu modlitbu vďaky Bohu za dielo spásy, ktoré vykonal Jeho milovaný Syn Isus Christos, a tiež za to, že prácou apoštolov sa toto dielo pod vedením Ducha svätého dostávalo k miliónom ľudí, aby im ukázalo cestu do života večného. Tak v liste Timotejovi apoštol Pavel píše: aby veriaci „konali prosby, modlitby, orodovanie a vďaky za všetkých ľudí..., aby sme žili tichým a pokojným životom, vo všetkej zbožnosti a počestnosti. Toto je dobré a milé Bohu, nášmu Spasiteľovi, ktorý chce všetkých ľudí spasiť a priviesť k jasnému poznaniu pravdy" (1 Tm 2, 1—4). A v tomto duchu žila a žije cirkev svätá, čo vidíme aj z textu ďakovného molebenu na konci roka, v ktorom sa hovorí: „Vzdávame Ti vďaku so strachom a bázňou, ako nehodní služobníci Tvojej dobrotivosti, Spasiteľ a Vládca náš, Hospodine, za dobrodenie, ktoré si nám udelil. Klaniame sa a prinášame Ti ako Bohu slávoslovie a pokorne prosíme: vždy milostivo v dobrom splňaj naše prosby a potreby nás všetkých, modlíme sa k Tebe vrúcne, vyslyš nás a zmiluj sa..."

Predovšetkým máme ďakovať Bohu za to, že prežitý rok končíme v pokoji a v tvorivej práci, v ktorej každý člen našej spoločnosti a cirkvi mal všetky predpoklady na to, aby plne uplatnil svoje schopnosti, svoj talent a prispel tým k materiálnemu i duchovnému obohateniu nášho života. Všetci dobre vieme, že dnes je na svete mnoho jednotlivcov i celých národov, ktoré tieto dni neprežívajú v tvorivej práci a pokoji, ale so zbraňou v ruke, aby bránili to, čo im po právu patrí: zem, slobodu, nezávislosť, kultúru i budúcnosť svojich detí, ktoré v tejto chvíli zdieľajú so svojimi rodičmi ich ťažký údel. A hoci tento rok bol vyhlásený za „Rok dieťaťa", na mnohých miestach sveta toto heslo zostalo na papieri, nenašlo svoju ozvenu v tom, aby tým najmenším bola preukázaná taká pomoc, akú potrebujú ako budúce pokolenie sveta. My sme, ďakovať Bohu, prežili rok v pokoji, ale musíme si spolu s apoštolom Pavlom položiť otázku, čo sme urobili pre to druhé, čo plynie z jeho slov: pre

zbožnosť a počestnosť? Nestačí, aby sme prežívali pokojné dni ako také, ako čosi samozrejmé a všedné, ale aby pokoj bol základom pre plné uplatnenie našich tvorivých síl, pre tvorivú prácu, pre pomoc tým, ktorí ešte trpia, aby pribúdalo národov žijúcich takýmto životom, aby v konečnom dôsledku celá naša planéta sa dočkala slobody a pokoja, lebo ako hovorí ap. Pavel v liste Rimanom, „stvorenstvo zaiste s dychtivou túžbou očakáva zjavenie synov Božích, lebo „vieme, že všetko stvorenstvo spoločne vzdychá a spoločne bolestí až dodnes" (8, 19—22). To sú tí, o ktorých sám Spasiteľ povedal: „Blahoslavení, ktorí tvoria pokoj, lebo synmi Božími oni budú sa menovať" (Mt 5, 9). Aj my všetci, ktorí sme skrze Christa boli zmierení s Bohom a medzi sebou navzájom, čo sme v krste odumreli hriechu a boli Duchom posvätení k novosti života, máme byť týmito synmi Božími, synmi pokoja, soľou a svetlom sveta. Pokoj — to je najväčšia hodnota ľudského života. Preto sa na konci roka zamyslime nad touto otázkou a preskúmajme svoj život, či sme dosť urobili pre túto veľkú vec, či nie sme v tomto smere veľkými dlžníkmi, lebo podľa učenia Písma svätého máme byť dlžníkmi len v jednom: v l á s k e, ktorej nikdy nemá byť dosť!

Vďaka tomu, že naše národy prežili pokojný rok, aj naša svätá cirkev v mnohom čerpala silu pre svoju prácu z tohto pokoja, sama podľa svojich síl prispievajúc k upevneniu pokoja vo svete. Ako po minulé roky, aj teraz bolo mnoho urobené pre rozvoj a prehĺbenie nášho duchovného života. Veriaci sa so svojimi duchovnými podieľali na mnohom, čo si zabezpečovanie nášho náboženského života vyžaduje. Opravovali sa chrámy, farské budovy, doplňoval sa cirkevný inventár, ale čo je najdôležitejšie , upevnilo sa i pravoslávne vedomie našich veriacich, ktorí s láskou navštevujú svoje chrámy, bohoslužby a iné pobožnosti, aby sa stali účastníkmi nového života v Christu, urobili sa viaceré zbierky na rôzne účely života cirkvi, na našu tlač a tiež na pomoc trpiacim vo svete. Prežili sme aj niekoľko osobitných duchovných udalostí, z ktorých na prvom mieste treba spomenúť oslavy 100. výročia narodenia vladyku Gorazda, ktoré sa konali v Prahe za účasti predstaviteľov zahraničných pravoslávnych cirkví. Pri tejto príležitosti bol udelený aj doktorát honoris causa Preosvietenému Barnabasovi, metropolitovi kitrusskému z Grécka, za jeho osobitné zásluhy pri upevňovaní bratských medzicirkevných a medzinárodných vzťahov. Život a dielo vladyku Gorazda podrobne našej čitateľskej verejnosti približuje veľmi cenná kniha protj. dr. J. Šuvarského, ktorú s veľkým záujmom čítajú aj príslušníci iných cirkví a vo svojej tlači sa o nej pochvalne vyjadrujú, preto by nemala chýbať u našich čitateľov, ktorým osobnosť a dielo vladyku Gorazda by mali byť dobre známe, lebo ako pravoslávny biskup a dobrý vlastenec položil svoj život za vlasť vo chvíli, kedy naše národy prežívali najväčšiu a najťažšiu porobu vo svojich dejinách.

Práve takúto duchovnú radosť sme prežívali aj dňa 20. nov. 1979, kedy naša Pravoslávna bohoslovecká fakulta udelila titul doktora pravoslávnej teológie Vysokopreosvietenému Juvenalijovi, metropolitovi krutickému a kolomenské-

Vianočné posolstvo Posvätnej synody Pravoslávnej cirkvi v Československu

Ctihodnému duchovenstvu a zbožným veriacim pravoslávnej cirkvi v Československu.

Rovnako ako prv obraciame sa i teraz v tento sviatočný deň na Vás, v Pánu milovaní otcovia, sestry a bratia, s radostnou evanjeliovou zvesťou sviatočného pozdravu: „Christos raždajetsja-slávite Jeho" všetci Jeho zbožní nasledovatelia.

Tento inšpirujúci sviatok pokoja nás znovu zhromaždil vo svätých chrámoch; láska k Christovi nás vedie do betlehemskej jaskyne k jasličkám, v ktorých očami viery vidíme božské Dieťa, Christa — našu nádej a večné šťastie. On je našou radosťou a nekončiacou sa blaženosťou. Bohom inšpirovaní proroci odhalili toto tajomstvo našej spásy už pred vekmi. A keď sa čas naplnil, prišiel na zem „Boh silný, Panovník, Knieža pokoja, veľký Anjel rady, Otec večnosti" (Iz 9, 6). Ráčil pre človeka prijať ľudské telo, aby ho spasil, aby spasil človeka padlého do previnenia a odcudzeného Božej sláve. Božia láska a Prozreteľnosť však nechýbala a ľuďom neprístupný Boh sa vtelením priblížil. A ľudia „videli Jeho slávu, ako Jednorodeného od Otca" (Jn 1, 14).

„Slovo sa stalo telom". Syn Boží sa stal človekom, aby sa stal novou hlavou padlého ľudstva rozrušeného hriechom. Vďaka novej milosti začali ľudia žiť vykúpeným a posvätným životom detí nebeského Otca. Zem odhalila svoju hruď a privinula Svätého Svätých, svojho Stvoriteľa. Odvtedy stráca moc prekliatie visiace nad ľudským rodom a vesmír prijal požehnanie Božieho Syna. Nastala voňavá jar Novej zmluvy, ustupuje zima previnenia, ktorá oddialila ľudí od nevyčerpateľného Prameňa jednoty a lásky. Vedení láskou a vierou v Christa tvoríme spoločne ako Božie deti jediné Telo Christovo, pravoslávnu cirkev, ktorej Hlavou je sám Isus Christos a ktorej sme my pokornými služobníkmi a členmi. Celý život Cirkvi vychádza od jej Hlavy, Christa. A toto telo dostáva požehnanie zhora a pomoc Ducha svätého.

Všetkých nás hlboko oduševňujú bohoslužobné spevy a čítanie svätého evanjelia, zvestujúce pastierom i nám radosť veľkú pre všetkých. Nebo sa v onej chvíli nevysloviteľne rozžiarilo a v takto odhalenej sláve zaspievali anjeli Bohu na chválu: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, ľuďom dobrá vôľa". V nebeskom pokoji zostupujúcom na zem sa blahodarne zmieruje tvorstvo so Stvoriteľom na radosť anjelov, prorokov a starozákonných spravodlivcov. Po páde do hriechu odobratá priazeň Božia sa vracia k ľuďom. Prostredníctvom Christa ležiaceho pokorne v jasliach sa z nás sníma vina a hriech a otvára sa nám cesta

do nebeskej slávy. V Christovi spočíva plnosť pravdy, pokoja a bratskej lásky. Keď sa Ním riadime a žijeme spravodlivo a pokojne, obnovuje sa Christovo zrodenie v našej duši. Christos prebýva v každom zo svojich nasledovateľov žijúcich podľa Jeho prikázaní.

Hriech vnáša do ľudskej spoločnosti rozkol a spôsobuje, že často i nevinní ľudia sú zbavení šťastia a pozemskej radosti. My sme však prijali od Christa darovanú silu víťaziť nad hriechom a vytvárať podmienky pre mier, priateľstvo, a spoluprácu so všetkými ľuďmi. Život, v ktorom Boh prejavuje silu a požehnanie, pokladáme za posvätný a nedotknuteľný. Boch chráni život i prikázaním „nezabiješ!" Na splnenie tejto Božej vôle pokladáme my, deti pravoslávnej cirkvi, za svoju povinnosť prispieť k humánnej mierovej práci.

Mier sa niekde úspešne upevnil, ale ľudská krv je stále ešte prelievaná a nezmyselné zbrojenie pokračuje. Iniciátori vojen pripravujú zbrane a vyvolávajú konflikty. Vidno, že zlo len nerado ustupuje dobru, a to nás povzbudzuje, aby sme intenzívnejšie v ľuďoch budili vedomie o nebezpečenstve zbrojenia. Treba rozširovať sily pokoja, a nie sily vojny, bojovať o šťastný, spokojný a tvorivý život na zemi, nie sa usilovať vojnami zem zničiť.

Všetci ľudia dobrej vôle s uspokojením prijali zmluvu SALT 2 podpísanú predstaviteľmi dvoch veľmocí, ZSSR a USA. Budeme zo všetkých síl podporovať ďalšie takéto snahy s cieľom všeobecného a úplného odzbrojenia, aby na 2000-ročné výročie Christovho narodenia zavládol na zemi nezvratný mier a aby sme mohli spolu so všetkými kresťanmi zaspievať spoločný hymnus mieru: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, ľuďom dobrá vôľa".

Dôstojní otcovia, bratia a sestry, prijmite naše úprimné želanie všetkého dobra k sviatku Christovho Narodenia. Vyprošujeme Vám v neustálych modlitbách od Božieho Dieťaťa, Christa, veľa vianočnej radosti v kruhu cirkvi, našej duchovnej matky i vo Vašich rodinách. Nový rok 1980 nech je pre Vás šťastný a úspešný; nech je to rok pokoja a hojných Božích milostí. Nech na všetkých nás spočíva požehnanie nášho milosrdného Pána, novonarodeného Isusa Christa.

Christos raždajetsja — slavite Jeho!

Z celej duše Vás milujúci

† Nikolaj,
biskup prešovský

† Dorotej,
metropolita pražský
a celého Československa

Praha, Vianoce 1979/1980

Končí sa rok 1979

Hoci celý náš kresťanský, modlitebný a liturgický život — život podľa viery — môžeme nazvať trvalým vzdávaním vďaky Bohu, jednako bývajú chvíle, kedy veriaci človek pociťuje osobitnú potrebu z celej duše úprimne poďakovať sa Otcovi nášmu Nebeskému za premnohé dobrá, ktorými nás neprestajne pre svoju nekonečnú lásku obdarúva. A takýmto osobitným momentom v našom živote je koniec roka, ktorý môžeme chápať ako jeden deň nášho života. Preto aj cirkev svätá vo svojich modlitbách vedie nás k takejto myšlienke a vo všetkých našich chrámoch zaznejú ďakovné modlitby Bohu za prežitý rok.

Toto vzdávanie vďaky Bohu má svoj základ predovšetkým v živote a spasiteľnej činnosti zakladateľa kresťanstva — Isusa Christa, ktorý neprestajne prinášal vďaku Otcovi svojmu Nebeskému za dielo spásy. Tak postupovali aj svätí apoštoli, čo sa zreteľne odzrkadľuje v zachovaných listoch apoštolov. Takmer každý z nich po úvodných slovách pozdravu má vo svojom obsahu modlitbu vďaky Bohu za dielo spásy, ktoré vykonal Jeho milovaný Syn Isus Christos, a tiež za to, že prácou apoštolov sa toto dielo pod vedením Ducha svätého dostávalo k miliónom ľudí, aby im ukázalo cestu do života večného. Tak v liste Timotejovi apoštol Pavel píše: aby veriaci „konali prosby, modlitby, orodovanie a vďaky za všetkých ľudí..., aby sme žili tichým a pokojným životom, vo všetkej zbožnosti a počestnosti. Toto je dobré a milé Bohu, nášmu Spasiteľovi, ktorý chce všetkých ľudí spasiť a priviesť k jasnému poznaniu pravdy" (1 Tm 2, 1—4). A v tomto duchu žila a žije cirkev svätá, čo vidíme aj z textu ďakovného molebenu na konci roka, v ktorom sa hovorí: „Vzdávame Ti vďaku so strachom a bázňou, ako nehodní služobníci Tvojej dobrotivosti, Spasiteľ a Vládca náš, Hospodine, za dobrodenie, ktoré si nám udelil. Klaniame sa a prinášame Ti ako Bohu slávoslovie a pokorne prosíme: vždy milostivo v dobrom splňaj naše prosby a potreby nás všetkých, modlíme sa k Tebe vrúcne, vyslyš nás a zmiluj sa..."

Predovšetkým máme ďakovať Bohu za to, že prežitý rok končíme v pokoji a v tvorivej práci, v ktorej každý člen našej spoločnosti a cirkvi mal všetky predpoklady na to, aby plne uplatnil svoje schopnosti, svoj talent a prispel tým k materiálnemu i duchovnému obohateniu nášho života. Všetci dobre vieme, že dnes je na svete mnoho jednotlivcov i celých národov, ktoré tieto dni neprežívajú v tvorivej práci a pokoji, ale so zbraňou v ruke, aby bránili to, čo im po právu patrí: zem, slobodu, nezávislosť, kultúru i budúcnosť svojich detí, ktoré v tejto chvíli zdieľajú so svojimi rodičmi ich ťažký údel. A hoci tento rok bol vyhlásený za „Rok dieťaťa", na mnohých miestach sveta toto heslo zostalo na papieri, nenašlo svoju ozvenu v tom, aby tým najmenším bola preukázaná taká pomoc, akú potrebujú ako budúce pokolenie sveta. My sme, ďakovať Bohu, prežili rok v pokoji, ale musíme si spolu s apoštolom Pavlom položiť otázku, čo sme urobili pre to druhé, čo plynie z jeho slov: pre

zbožnosť a počestnosť? Nestačí, aby sme prežívali pokojné dni ako také, ako čosi samozrejmé a všedné, ale aby pokoj bol základom pre plné uplatnenie našich tvorivých síl, pre tvorivú prácu, pre pomoc tým, ktorí ešte trpia, aby pribúdalo národov žijúcich takýmto životom, aby v konečnom dôsledku celá naša planéta sa dočkala slobody a pokoja, lebo ako hovorí ap. Pavel v liste Rimanom, „stvorenstvo zaiste s dychtivou túžbou očakáva zjavenie synov Božích, lebo „vieme, že všetko stvorenstvo spoločne vzdychá a spoločne bolestí až dodnes" (8, 19—22). To sú tí, o ktorých sám Spasiteľ povedal: „Blahoslavení, ktorí tvoria pokoj, lebo synmi Božími oni budú sa menovať" (Mt 5, 9). Aj my všetci, ktorí sme skrze Christa boli zmierení s Bohom a medzi sebou navzájom, čo sme v krste odumreli hriechu a boli Duchom posvätení k novosti života, máme byť týmito synmi Božími, synmi pokoja, soľou a svetlom sveta. Pokoj — to je najväčšia hodnota ľudského života. Preto sa na konci roka zamyslime nad touto otázkou a preskúmajme svoj život, či sme dosť urobili pre túto veľkú vec, či nie sme v tomto smere veľkými dlžníkmi, lebo podľa učenia Písma svätého máme byť dlžníkmi len v jednom: v l á s k e, ktorej nikdy nemá byť dosť!

Vďaka tomu, že naše národy prežili pokojný rok, aj naša svätá cirkev v mnohom čerpala silu pre svoju prácu z tohto pokoja, sama podľa svojich síl prispievajúc k upevneniu pokoja vo svete. Ako po minulé roky, aj teraz bolo mnoho urobené pre rozvoj a prehĺbenie nášho duchovného života. Veriaci sa so svojimi duchovnými podieľali na mnohom, čo si zabezpečovanie nášho náboženského života vyžaduje. Opravovali sa chrámy, farské budovy, doplňoval sa cirkevný inventár, ale čo je najdôležitejšie , upevnilo sa i pravoslávne vedomie našich veriacich, ktorí s láskou navštevujú svoje chrámy, bohoslužby a iné pobožnosti, aby sa stali účastníkmi nového života v Christu, urobili sa viaceré zbierky na rôzne účely života cirkvi, na našu tlač a tiež na pomoc trpiacim vo svete. Prežili sme aj niekoľko osobitných duchovných udalostí, z ktorých na prvom mieste treba spomenúť oslavy 100. výročia narodenia vladyku Gorazda, ktoré sa konali v Prahe za účasti predstaviteľov zahraničných pravoslávnych cirkví. Pri tejto príležitosti bol udelený aj doktorát honoris causa Preosvietenému Barnabasovi, metropolitovi kitrusskému z Grécka, za jeho osobitné zásluhy pri upevňovaní bratských medzicirkevných a medzinárodných vzťahov. Život a dielo vladyku Gorazda podrobne našej čitateľskej verejnosti približuje veľmi cenná kniha protj. dr. J. Šuvarského, ktorú s veľkým záujmom čítajú aj príslušníci iných cirkví a vo svojej tlači sa o nej pochvalne vyjadrujú, preto by nemala chýbať u našich čitateľov, ktorým osobnosť a dielo vladyku Gorazda by mali byť dobre známe, lebo ako pravoslávny biskup a dobrý vlastenec položil svoj život za vlasť vo chvíli, kedy naše národy prežívali najväčšiu a najťažšiu porobu vo svojich dejinách.

Práve takúto duchovnú radosť sme prežívali aj dňa 20. nov. 1979, kedy naša Pravoslávna bohoslovecká fakulta udelila titul doktora pravoslávnej teológie Vysokopreosvietenému Juvenalijovi, metropolitovi krutickému a kolomenskému a predsedovi zahraničného oddelenia moskovskej patriarchie, za jeho osobitné zásluhy pre upevnenie mieru vo svete a bratské vzťahy medzi národmi. Táto skutočnosť ukazuje, že naša cirkev žije plným duchovným životom, má čulé bratské styky s ostatným kresťanským svetom a v tomto smere chce sa uberať aj v budúcnosti. Okrem toho uskutočnili sa viaceré návštevy našich duchovných v zahraničí a zahraničných u nás, o ktorých včas informuje náš časopis.

Keďže nároky na súčasný spoločenský i duchovný život stále rastú, rastú tiež nároky aj na bohoslovecké štúdium na našej fakulte, ktorá od nášho veriaceho ľudu očakáva, že tu budú rodičmi posielaní schopní a nádejní mladí chlapci, ktorí by boli schopní plniť náročné spoločenské i duchovenské úlohy, lebo len za tohto predpokladu môžeme mať nádej, že naša cirkev, naša škola, náš duchovný a bohoslovecký život budú napredovať a prinášať svoje ovocie. Náš veriaci ľud si pamätá mnohých slávnych synov, buditeľov, odkaz ktorých žije a jeho naplnenie čaká na nádejných pokračovateľov. Preto sa i touto cestou prihovárame našim milým rodičom, aby v prípade, že vidia u svojich synov náklonnosť k duchovenskej činnosti, v tomto ich podporovali a vytvorili im také podmienky duchovného rastu, aby sa mohli stať duchovnými i teológmi našej pravoslávnej cirkvi. Aj tu máme ešte veľké medzery a neraz sme počuli, že ten či onen mladý človek veľmi si prial byť duchovným, ale nenašiel podporu a porozumenie u svojich najbližších, a žiaľ, niekedy aj u duchovných. Akékoľvek podceňovanie tejto otázky môže mať veľmi neblahé dôsledky pre ďalší rozkvet našej cirkvi. Preto treba výzvu našej cirkvi, ktorá bola tlmočená na poslednom sneme, ale tiež dosť často v našej cirkevnej tlači, brať vážne, lebo táto výzva vyviera z vnútorných potrieb života našej cirkvi, z potrieb súčasných, ale aj potrieb budúcich, lebo akých duchovných našej cirkvi pripravíme, tak bude vyzerať jej činnosť, jej život, jej práca i jej postoje ku všetkým aktuálnym problémom súčasnosti i budúcnosti. Pokiaľ by sme túto vec zanedbali, zborili by sme všetko to, za čo naši otcovia tak tvrdo zápasili a dejiny by sa o nás museli vysloviť nadmieru kriticky. My však veríme, že náš veriaci ľud má v sebe dosť vedomia potrieb našej cirkvi a túto úlohu splní a obháji si dobré miesto v živote i dejinách našich národov.

Náš veriaci človek sa plne podieľa na budovaní nového a krajšieho života: na poliach, v závodoch a všade tam, kde je treba dobrých a pracovitých rúk a dobre vie, že základom tejto práce je mier. Preto s veľkým uspokojením a záujmom prijal návrh L. I. Brežneva o obmedzení vojsk a istých druhov zbraní, ktorý odznel z jeho úst na oslavách 30. výročia vzniku NDR v Berlíne, v meste, kde bola ukončená najkrvavejšia vojna novodobých dejín, lebo všetci vieme, že jediná správna cesta je cesta mierového vývoja vo svete.

Ďakujeme všetkým tým, ktorí konajú zodpovedné funkcie v našom národe a zabezpečujú správny chod spoločenského života, ďakujeme všetkým pracujúcim za vynaložené úsilie vo fabrikách a závodoch, ďakujeme našim poľnohospodárom za dobrý chlieb, našim baníkom za teplo, zdravotníkom za obe-

tavú opateru a trpezlivosť a všetkým ostatným pracovníkom nášho spoločenského života, ďakujeme našim vojakom za stráž mieru a pokojnej práce, ďakujeme našim vedcom za ich prínos pre všestranný rozkvet života a nové poznatky, ktoré uľahčujú ťažkú prácu človeka, ďakujeme našim arcipastierom a pastierom za duchovný chlieb, za slovo Božie, ktoré kážu a zveľaďujú nášho ducha, našim veriacim za ich oddanosť a vernosť cirkvi a želáme im, aby nový rok 1980 bol ešte krajší, bohatší, pokojnejší, aby sa tak v plnosti naplnili slová apoštola Pavla o tichom a pokojnom živote vo všetkej zbožnosti a počestnosti, „lebo na to sme povolaní" (Kl 3, 15).

Prot. Š. Pružinský

Stanovenie roku a dňa narodenia Pána nášho Isusa Christa

„Keďže však prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy ..." (Ga 4, 4).

Pokiaľ ide o kľúčovú otázku možnosti pravdivého poznania Boha človekom, stojí kresťanova plne a dôsledne biblicky orientovaná viera v nezmieriteľnej opozícii proti všetkým orientálnym prírodným mýtom sľubujúcim svojim zasvätencom večný život, ktorý vraj vyviera z inkarnovaných — vtelených božstiev, i proti všetkým idealistickým filozofickým systémom, usilujúcim sa rozumove, logickou cestou a na základe mravného vedomia človeka dosiahnuť plné poznanie Božej bytosti. Svoj ostrý protest proti nim vyjadrila kresťanova viera slovami formulovanými Cirkvou v 4. a 5. storočí v Nicejsko-carihradskom vyznaní jeho ústredným článkom: „Verím v jedného Pána Isusa Christa, jednorodeného Syna Božieho" a už v prvom storočí jestvovania novozmluvnej Cirkvi dala od vekov ľudstvom očakávanú kladnú a jednoznačnú odpoveď na vyššie zmienenú otázku slovami sv. Jána Bohoslovca: „... jednorodený Syn Boží, ktorý je v lone Otcovom, ten (Ho) známym učinil" (J 1, 18), lebo „Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami. A my sme uzreli Jeho slávu, a to slávu ako jednorodeného (Syna) Otcovho, plného milosti a pravdy" (J 1, 14). Takto kresťanova viera dosvedčuje, že Boh sa sám dal poznať človeku v určitej dejinnej udalosti vtelenia svojho jednorodeného Syna, keď v Isusovi

Christovi ako v konkrétnej ľudskej osobnosti sa zjavil človeku, daroval sa mu a vstúpil s ním do spoločenstva, ktoré sa neuskutočňuje s pomocou symboliky života a smrti naznačujúcej nutnosť prírodného zomierania i nového a opätovaného oživenia a ani s pomocou pojmov a mravných ideí, ale v bdelej osobnej pohotovosti prijať Jeho samého, uznať Jeho stvoriteľské práva nad človekom ako jeho stvorením, poslúchnuť Ho a dať si darovať plnosť Jeho milosti. Vtelenie — inkarnácia Boha v Jeho jednorodenom — Synovi, ospievané Cirkvou myšlienkove hlbokým vianočným tropárom: „Narodenie Tvoje, Christe Bože náš, zjavilo svetu svetlo poznania, lebo tí, čo hviezdam slúžili, hviezdou naučení boli klaňať sa Tebe, Slnku spravodlivosti, a poznať Teba, Východ z výsosti. Pane, sláva Tebe!", je Božou odpoveďou na všetko ľudské hľadanie Boha, splnením túžob ľudstva po Jeho spoznaní a príchodom Boha za nami na ľudskú rovinu, lebo na žiadnej inej nie sme schopní sa s ním stretnúť a poznať Ho. Boh však neprišiel k nám v Isusovi Christovi len preto, aby nám dokázal svoju existenciu, uspokojil našu zvedavosť a vyviedol nás z neistoty, či je, alebo nie je. Sklonil sa k nám „v tele", aby realizoval dielo našej záchrany a spásy tu na zemi, priamo medzi nami. Vstúpil do nášho času a priestoru, aby nás vyslobodil a premenil.

Isusovo narodenie je dejinným faktom a od údajného roku jeho narodenia sa počítajú celé ľudské dejiny zásluhou mnícha Dionýza Exigua, ktorý nahradil kresťanským letopočtom rímsky letopočet „ab urbe condita — od založenia mesta", t. j. Ríma.

Závažnosť určenia počiatku kresťanskej éry Dionýzom nijako nezhodnocuje skutočnosť, že pri stanovení Christovho narodenia na r. 754 od založenia mesta Ríma sa omýlil o 4 až 9 rokov, lebo letopočet „Anno Domini — Roku Pána" si svoj ďalekosiahly význam pre celý kultúrny svet zachoval. Narodením Isusa Christa sa totiž začala nová doba v dejinách ľudstva, pri čom nie je podstatné, že k tejto udalosti prišlo o niekoľko rokov skoršie pred prvým rokom nášho letopočtu. Jej pravým zmyslom je zvesť o stretnutí sa človeka s celým Christom v podobe Dieťaťa a o poslaní opravdivej kresťanskej lásky, ktorá má byť otvorená pre každého blížneho i za hranicami vlastného rodinného okruhu. K Dionýzovmu omylu prišlo pravdepodobne preto, že v správe sv. evanjelistu Lukáša o začiatku Christovho verejného účinkovania, ktorá je úvodom k Isusovmu rodokmeňu, si dostatočne nezvážil význam slovíčka „asi" vo vete: „Sám Isus, keď začal účinkovať, mal asi tridsať rokov" (Lk 3, 23). Posunutie roku Christovho narodenia o niekoľko rokov pred prvý rok nášho letopočtu je logicky odôvodnené i faktom smrti kráľa Herodesa Veľkého na Veľkú noc r. 4 pred n. l., za panovania ktorého sa Isus narodil (Mt 2, 1) a datovaním snáď i niekoľko rokov trvajúceho sčítania ľudu za vlády P. S. Quirínia v Sýrii, o ktorom podáva správu sv. evanjelista Lukáš, usilujúci sa poukázať na skutočnosť, že práve v dobe najväčšieho rozmachu obrnenej svetovlády cisára Augusta sa narodilo Dieťa v podrobenej krajine, ktoré sa vo svojej bezbrannosti malo stať nositeľom nového veku, slovami: „V tých dňoch

vyšiel rozkaz od cisára Augusta popísať celý svet. Tento popis bol prvý za Quiríniovho vladárenia v Sýrii. Každý išiel do svojho mesta, aby sa dal zapísať" (Lk 2, 1—3), na rok 9—8 pred n. l., lebo na začiatku svojej vlády bol Quirínius zaneprázdnený vojnami. Problematičnosť upresnenia roku Christovho narodenia, spôsobená Dionýzovým nesprávnym vročením Herodesovej doby do rímskej éry, a nie chybnými informáciami Biblie, nijako neotriasa skutočnosťou Jeho historickej existencie, lebo v porovnaní s otáznymi údajmi o niektorých iných osobnostiach staroveku, nie je komplikovanejšia a napokon pre spásu nie je podstatným presné dátum, ale sám fakt Christovho vtelenia. Christovo narodenie sa uskutočnilo v tichosti a ústraní a bolo, práve tak ako ostatné udalosti z Christovho života, v očiach rímskych historikov, pokiaľ sa o nich vôbec dozvedeli, len malou palestínskou epizódou v ich celkovom pohľade na svet. Keď sa kresťania neskoršie rozhodli rátať čas od Christovho vtelenia, bol to vyznavačský čin o skutočnosti, že Christovým príchodom sa do sveta už vlomil nový vek, začala sa nová doba a že od reality vtelenia závisí naše spasenie, čo výstižne vyjadril „otec pravoveria" sv. Atanáz slovami: „Len čo Christos na seba vzal, to taktiež i vykúpil".

Presné stanovenie dňa Christovho narodenia je ešte obťažnejšie ako upresnenie roku Jeho narodenia, lebo prvotná Cirkev nepoznala osobitný sviatok Narodenia Pána. Toto sa však pripomínalo už od 2. storočia pri slávení rôznych teofánií — bohozjavení spolu s Jeho zjavením sa mudrcom z Východu a pri krste v Jordáne v prvých desiatich dňoch januára. Bolo tomu tak preto, lebo oslavovanie bolo, ako to vidíme z biblických správ, napr. o faraónovi, ochrancovi Jozefa, ktorý usporiadal v deň svojich narodenín hostinu pre služobníkov (1 Mojž 40, 20) alebo o Herodesovi Antipasovi odmeňujúcom Salome sťatou hlavou sv. Jána Krstiteľa (Mk 6, 20), pohanským zvykom, ktorý sa priečil Židom a zo židovstva pochádzajúcim kresťanom. Okrem toho prvotná Cirkev v prvých časoch svojej existencie upierala pozornosť veriacich predovšetkým na evanjeliovú zvesť o smrti, vzkriesení a druhom príchode Pána, v dôsledku čoho sa otázka vtelenia — inkarnácie Isusa Christa dostala do stredu pozornosti až neskoršie, najmä keď doketisti začali tvrdiť, že Christos mal iba zdanlivú ľudskú podobu a že sa predvečný Boh nemôže dokonale vteliť a zjaviť v konkrétnej dejinnej osobnosti a udalosti. K podobným uzáverom, ktoré prakticky podmienili tvrdenie, že evanjeliová zvesť o Isusovi Christovi je výplodom náboženskej fantázie, dospeli, i keď z úplne iných predpokladov, autori rôznych teórií o Isusovi ako mýtickej postave v 19. storočí. Z nich napr. bonnský profesor Bruno Bauer tvrdil, že Isus Christos existoval len vo fantázii svojich vyznavačov, ktorí premietli do Jeho obrazu svoje náboženské ideály. Iní zase tvrdili, že Isusova postava je zosobnením ideálov ľudovo-sociálneho hnutia z počiatku nášho letopočtu, mýtická veličina a symbol, ktorý bol príťažlivejší pre masy otrokov než púha myšlienka. Najnovšie bádanie prísne kritických a nepredpojatých vedcov však dokázalo, že tieto pokusy vyložiť posolstvo Evanjelia ako spätné premietnutie ktoréhosi mýtického bož-

stva do ranných desaťročí našej éry nemajú oporu v skutočne hodnoverných historických prameňoch, ktorých rozbor zo všetkých možných hľadísk rôznych vedných odborov práve naopak kliesni cestu k zodpovednému uznávaniu historických skutočností Isusovho života, takže na trúfanlivé tvrdenie J. Straussa z r. 1864, tvorcu teórie o ježišovskom mýte a autora správy evanjelií znehod-

nocujúceho spisu Život Isusa: „Je málo historických osôb, o ktorých sú naše správy tak chudobné ako o Isusovi", môžeme pokojne odpovedať slovami svetoznámeho lekára, hudobníka, filozofa a teológa A. Schweitzera, ktorého meno vošlo natrvalo do vedomia ľudstva,: „...toľko nepochybných historických svedectiev ako o Isusovi máme len o nemnohých osobách staroveku".

Najstarší doklad o slávení pamiatky zjavenia sa Pána v tele, teda Pánovho narodenia, spolu so slávením pamiatky Jeho zjavenia sa mudrcom z Východu a pri krste v Jordáne pochádza od Klimenta Alexandrijského z konca 2. storočia, ktorý však sa domnieval, že Boh sa stal človekom 17. novembra v 28. roku vlády cisára Augusta. Deň 6. januára sa presadil ako deň slávenia vyššie spomenutých bohozjavení preto, že ako jeden z dní po zimnom slunovrate získal symbolický význam pre vyjadrenie skutočnosti, že Christos, ktorý o sebe vyhlásil: „Ja som svetlo sveta! Kto mňa nasleduje, nebude kráčať vo tme, ale bude mať svetlo života" (J 8, 12) a ktorého Cirkev zvelebuje pri každej utierni radostným zvolaním „Sláva Tebe, ktorý si nám zjavil svetlo!", je „Pravé Svetlo, ktoré osvecuje a posväcuje každého človeka prichádzajúceho na svet".

Ešte dôraznejšie sa ozýval ostrý protest Cirkvi proti kultu prírodného božstva, slnku, keď cisár Aurelián (270—275) oživil slnečný kult, ktorý ako komplex všetkých dosiaľ neodumretých mýtických božstiev sa stal ideologickým nástrojom zjednocovacích úsilí a posilňovania „božského" postavenia cisárov, v celom rímskom impériu a stanovil sviatok „nepromožiteľného slnka" na deň 25. decembra. Toto dátum sa pokladalo od pradávna za významný posvätný okamih, keď slnko, až dosiaľ stále viacej pohlcované tmou, víťazí, rodí sa znovu a začína stúpaním po oblohe prejavovať svoju rastúcu silu. V tento deň sa na základe Aureliovho ustanovenia z r. 270 konali každý štvrtý rok na počesť slnka zápasy a slávnosti, podobné bývalej gréckej olympiáde. Slnečné božstvo dostalo titul „deus sol invictus — boh slnko nepremožené". Obraz víťazného slnka sa objavil na minciach, ako sa vznáša nad postavou cisára a jeho kult sa stal najvlastnejšou náboženskou základňou i politickým svorníkom rímskej ríše. Každý jej lojálny občan mal vyznávať, že „nad jediným ľudstvom svieti jediné slnko — Hélios a že toto jediné ľudstvo je zjednotené v jedinej ríši, ktorej vládne ako jediné slnko — Hélios jediný cisár".

Do takejto náboženskej atmosféry vstúpilo kresťanstvo ako povolené náboženstvo Milánskym ediktom z r. 313 cisára Konštantína, ktoré na ňu reagovalo v zmysle Malachiášovho proroctva, v ktorom slnko s krídlami, bežný znak slnečného božstva v starom Oriente, je predobrazom Christa a jeho spásnej moci, ako to vidíme zo slov: „...vyjde Slnko spravodlivosti a uzdravenie pod jeho krídlami" (M 4, 2) a v zmysle žalmistovho vyznania „Hospodin Boh je slnkom a štítom, milosť a slávu udeľuje" (Ž 84, 12) jednoznačnou devízou: „Isus Christos je to pravé Slnko spravodlivosti, ktoré nepremožené na veky zvíťazilo nad temnotou smrti!" Preto Cirkev, ako nás o tom spoľahlivo informuje kalendár Fúria Dionýza Filokalu z r. 354, stanovila sviatok Narodenia Pána na deň zimného slunovratu, aby tak prejavila zásadný a nezmieriteľný protest proti kultu slnka ako prírodného božstva a symbolicky vyjadrila svoju vieru, že Christos je Pánom veškerenstva, človeka i prírody, a aby poukázala na tajomstvo druhého príchodu Christa vracajúceho sa ako slnko, na ktorom sa už tu môžu podieľať všetci tí, čo sa nepohoršili nad jeho prvým príchodom a vzdávajúc vďaky za poslanie Vykupiteľa — Slnka spravodlivosti na tento svet, rozbíjajúceho na marné kusy kult slnka, zvolali s kňazom Zachariášom, otcom sv. Jána Krstiteľa: „...zhliadol na nás ako Vychádzajúce Slnko z výsosti, aby svietil sediacim v tme a v tôni smrti a upriamil nám nohy na cestu pokoja" (Lk 1, 78—79).

Preto oslavujeme i my, pripomenúc si slová bl. Augustína: „Slávime 25. december nie kvôli zrodeniu slnka, ale kvôli narodeniu Toho, ktorý stvoril slnko", každoročne úchvatným vianočným tropárom narodeného Christa ako „Východ z výsosti" a posilňujme sa najslávnejším prorockým videním v hymne „starozákonného evanjelistu" a „proroka sviatosti" Izaiáša o moci a vernosti Pána posielajúceho Dieťa, nazvané Imanuel — S nami je Boh, o ktorom svedčí sv. evanjelista Matúš, že je Ním Isus Christos (Mt 1, 18). Slovami Izaiášovej prorockej vízie sa otriasajú klenby našich chrámov, keď v Dohviezdny večer na veľkom povečerí voláme:

S nami je Boh!
Raďte sa národy, a jednako budete premožení,
lebo s nami je Boh!
Načúvajte, všetky diaľavy, lebo s nami je Boh!
Len zbrojte, a jednako budete premožení,
lebo s nami je Boh!
Kujte plány, a jednako Pán vám ich zhatí,
lebo s nami je Boh!
Vydajte rozkaz, nebude vykonaný, lebo s nami je Boh!
Nebojíme sa vašich hrozieb, ani sa pred nimi netrasieme,
lebo s nami je Boh!
Pána nášho Boha, v svätosti máme, ten je nám bázňou,
lebo s nami je Boh!
A keď sa spoľahnem na Neho, bude mi na spásu,
lebo s nami je Boh!
Budem v Neho dúfať a On ma zachráni, lebo s nami je Boh!
To som ja a deti, ktoré mi dal Boh, lebo s nami je Boh!
Ľud čo kráča v tmách, uzrie veľké Svetlo,
lebo s nami je Boh!
Vy, čo žijete v krajine tieňa smrti, nad vami zažiari Svetlo,
lebo s nami je Boh!
Lebo Dieťa sa nám narodilo, Syn daný je nám,
lebo s nami je Boh!

Jeho kniežatstvo je na Jeho rameni,
lebo s nami je Boh!
A Ním danému mieru nebude konca,
lebo s nami je Boh!
Jeho meno bude: Anjel veľkej rady,
lebo s nami je Boh!
Predivný radca, lebo s nami je Boh!
Mocný Boh, Vládca, Knieža pokoja,
lebo s nami je Boh!
Otec budúceho veku, lebo s nami je Boh!
Sláva buď Otcu i Synu i Svätému Duchu,
lebo s nami je Boh!
Teraz i vždycky i na veky vekov! Amen!

Dr. Vl. Buchta

Svätý prorok Daniel, živý príklad viery

Sedemnásty december pravoslávna cirkev zasvätuje pamiatke proroka Daniela. Muža svätého života, ktorý svojou vierou a oddanou službou Bohu javí sa ako jasná hviezda v temnote pohanského Babylonu. Daniel svetlom svojej viery ukazoval cestu k Bohu nielen židom, ale i pohanom. Jeho svätý život mnoho hovorí i kresťanom žijúcim v súčasnom modernom svete.

O osobnosti proroka Daniela vieme, že pochádzal z kráľovského alebo šľachtického rodu. Ako mladík dostal sa do babylonského zajatia v treťom roku panovania judského kráľa Joakima t. j. v roku 606 pred narodením Isusa Christa. Nabuchodonozor chcel čím najlepšie využiť zajatcov pre rozkvet svojej ríše. Preto povedal „... Asfenezovi, svojmu veliteľovi eunuchov, aby zo synov Izraela kráľovského potomstva a spomedzi vznešených priviedol mladíkov, na ktorých niet nijakej chyby, pekného zovňajšku, vnímavých pre každú múdrosť, vystrojených znalosťami a chápajúcich vedomosť, ktorí by boli schopní stáť v kráľovskom paláci; a aby ich naučil chaldejskému písmu a reči. A kráľ im deň po dni pridelil z kráľovského pokrmu a z vína, ktoré jemu slúžilo za nápoj, aby ich za tri roky vychovávali a po uplynutí týchto mali stáť pred tvárou kráľovou" (Dan. 1, 3—5). Medzi vybranými izraelskými mladíkmi boli Daniel, Ananiáš, Misael a Azariáš.

Daniel so svojimi priateľmi poslušne prijíma službu, na ktorú bol vybraný. Plní kráľov rozkaz a usilovne študuje. No na druhej strane sa obáva o svoju vieru, aby blahobyt a najmä kráľovská strava ho nepriviedli na rozkošnícky život, v ktorom by ľahko mohol stratiť svoju oddanosť Bohu. Ako pravý izraelita možno v kráľovskom pokrme nachádzal i niečo, čo sa priečilo Mojžišovmu zákonu. Preto prosí svojho predstaveného Malasara, ktorý, z rozkazu Asfenesa mal nad Danielom a jeho druhmi dozor, aby on a jeho priatelia smeli namiesto mäsitých jedál jesť strukoviny. Malasar bál sa ich prosbe vyhovieť. Vedel, že pokrm, o ktorý žiada Daniel a jeho priatelia, je chudobnejší, a preto môže mať neblahý dopad na ich telesnú zdatnosť i prospech v štúdiu. Preto nechcel hneď s týmto súhlasiť. No po desaťdňovej skúške s touto výživou sa ukázalo, že Daniel a jeho priatelia sú ešte spôsobilejší než tí, čo jedli z kráľovského stola. Preto zostali pri tejto strave až do konca štúdia. Po ukončení štúdia boli predvedení pred kráľa Nabuchodonozora, ktorý po rozhovore s nimi zistil, že títo mladíci svojou múdrosťou prevyšujú desaťkrát všetkých veštcov a čarodejov v jeho kráľovstve.

V tomto duchovne múdrom počínaní Daniela a jeho priateľov, v snahe páčiť sa Bohu, vidíme živý príklad ich lásky a oddanosti Bohu. No nemôžeme tu neuvidieť i názorný príklad toho, že ani jeden ľudský skutok preukázaný Bohu, nezostane u Boha bez povšimnutia. Naopak, Boh v budúcnosti nadelí takéhoto človeka nevídanou milosťou a blahom.

Múdrosť Daniela a jeho priateľov bola založená na ich bázni pred Bohom. Preto nebola to len múdrosť, ktorou poznávali materiálny svet, ale bola to životná múdrosť vyvierajúca z duchovnej skúsenosti, ktorá vznikala dotykom človeka s božou milosťou. To je to pravé poznanie pravdy, lebo v ňom nastáva konfrontácia viery s objektívnou skutočnosťou.

Pre vysoký duchovný život Pán Boh nadelil Daniela darom výkladu snov. I keď takýto dar sa možno niekomu zdá trošku zvláštnym, pre súčasnú modernú dobu priam nevieryhodným, jeho pravdivosť je obhájená vyplnenou skutočnosťou. Daniel pod božím vnuknutím vysvetlil Nabuchodonozorovi sen o mohutnej soche i o jeho budúcej psychickej chorobe zapríčinenej jeho pýchou. Daniel vysvetlil i tajomný nápis Mene, Tekel, Ufarsin Nabuchodonozorovmu nástupcovi Baltazárovi. Celý Danielov život bol v znamení výkladu božieho zjavenia ľudstvu. Veď videnia, ktoré mal Daniel o zvieratách a Synovi človeka, o kozlovi a baranovi, o treťom kráľovstve, alebo proroctvo o sedemdesiatich týždňoch, sú všetko božie zjavenia dané ľudstvu cez proroka Daniela pre jeho svätý a duchovne prezieravý život.

Prorok Daniel nás učí triezvemu životu. To vidíme nielen z príbehu o jeho stravovaní sa počas štúdia, ale i v nekompromisnom vyznání Boha pred pohanským svetom v súvislosti s Dáriovým

zákazom prosiť o niečo od akéhokoľvek boha alebo človeka po dobu tridsať dní okrem neho. Daniel neuposlúchol kráľov nezmyselný rozkaz, čo je príkladom živej viery v Boha, múdrou reakciou na nezmyselné rozkazy kráľa, no i živým svedectvom o pravosti jeho viery v jediného Boha. Daniel bol človekom, ktorý svojím úradným postavením bol blízko kráľovi Dáriovi. Pomáhal mu v riadení kráľovstva. Radil mu zložitých situáciách. Možno povedať, že bol kráľovým priateľom. No omnoho viac si vážil priateľstvo s Bohom. Vo svojej viere a láske k Bohu nachádzal sám seba. Nachádzal zmysel svojho života i pravé poslanie človeka. Preto našiel v Bohu i mravnú duchovnú silu niesť zodpovednosť za neuposlúchnutie kráľovho rozkazu i za cenu trestu smrti. Pán Boh však neponechá spravodlivého bez pomoci. Do levovej jamy, v ktorej Daniel mal zahynúť krutou smrťou, posiela anjela, aby ochránil svojho vyznavača, potvrdil pravdivosť jeho viery a prejavil svoju božskú moc.

Svätý Danielov život našiel odozvu i u mocného kráľa Dária. Ešte pred hodením Daniela levom Dárius si spomenul na čestnú a úprimnú Danielovu službu jemu i jeho kráľovstvu. Preto veľmi sa zarmútil, že trest smrti za neuposlúchnutie jeho rozkazu má dostať jeho blízky spolupracovník, ktorý mravne vysoko prevyšoval každého na kráľovskom dvore. Hľadal preto možnosť Danielovej záchrany. No zloba Danielových protivníkov a nájmä Dáriov strach pred veľmožmi z nevyplnenia svojho kráľovského rozkazu boli väčšie, než jeho zmysel pre priateľstvo, spravodlivosť i povďačnosť. S bolesťou v srdci odvádzal Daniela k levom a hovoril mu: „Boh tvoj, ktorého vytrvalo ctíš, ten nech ťa vyslobodí" (Dan. 6, 17). Aká duchovná úbohosť mocného kráľa Dária, ktorý nemá dostatok sily ani odvahy priviesť vec do normálnych koľají. Je to živý príklad duchovnej tragédie osobnosti, ktorá už nerobí to, čo pokladá za dobré a potrebné, ale spláca daň svojej pýche a nerozvážnosti.

V protikladnej situácii vidíme sv. proroka Daniela — muža svätého života, ktorý po úradnej stránke je podriadený kráľovi, no po duchovnej stránke je úplne slobodný. Nad ním nevládne ani strach zo straty výhodného postavenia, ani strach zo smrti v levovej jame. Nad Danielom vládne jedine Pán Boh. V Bohu prorok Daniel nachádza zmysel svojho života a cieľ svojej životnej cesty. Daniel vidí, že každé odbočenie v duchovnom živote naľavo či napravo znamená vykoľajenie z normálneho šťastného života a stratu životného cieľa. Preto slobodne sa dá viesť Božou prozreteľnosťou i cez utrpenia, lebo vie, že všetko, čo Boh s ním robí, je mu na osoh.

Boh zachránil Danielov život. Kráľ Dárius sa tomu veľmi potešil. Aby bolo zadosťučinené spravodlivosti, dal hodiť Danielových nepriateľov do levovej jamy. Víťazný koniec tohto Danielovho životného príbehu nespočíva len vo víťazstve dobra nad zlom, ale predovšetkým v tom, že dobro, o ktoré sa sv. prorok Daniel snažil, ho duchovnomravne zdokonaľuje a približuje k Bohu.

V Bohu Daniel ako i každý iný zbožne žijúci človek, nachádza všetko, po čom túži jeho šľachetný duch. Duchovný úspech takéhoto človeka blaho pôsobí nielen na neho samého, ale je svetlom i mravnou silou tým, ktorí hľadajú cestu k duchovnej radosti i večnému životu. V tom je veľká sila i pravá úloha každého, kto spoznal pravdu, aby v nej žil, aby rozsieval svetlo pravdy tým, ktorí žijú v temnote hriechu. Kiežby svetlo Danielovej viery upútalo na seba našu pozornosť, aby sme chceli z neho čerpať múdre ponaučenie i mravnú silu pre náš duchovný život.

Milan Gerka

Kňazské jubileum

Dňa 9. decembra 1979 sa dožil 25 rokov duchovenskej činnosti d. o. protojerej Vasil Matejka, správca farnosti Gerlachov, okr. Bardejov. D. otec Vasil sa narodil 19. decembra 1931 v Driečnej, okr. Svidník, v kresťanskej rodine maloroľníka. Jeho otec bol dlhoročným kostolníkom a lásku k cirkvi vštepil i svojmu synovi, ktorý Pravoslávnu bohoslovecku fakultu v Prešove absolvoval r. 1954. Na kňaza ho vysvätil dňa 9. 12. 1954 v katedrálnom chráme v Michalovciach neb. Preosvietený vladyka Metod (Millý). Roku 1955 bol otec Vasil ustanovený za správcu farnosti v Livove, kde pôsobil do roku 1962, veľmi aktívne sa zapojil do opravy chrámu a farskej budovy. Takto aktívne pôsobil i na iných farnostiach, či už v Kurove alebo v Maľcove. Od krízového obdobia roku 1968 pôsobí na farnosti Gerlachov dodnes. Veriaci a kurátorský zbor v tejto obci s radosťou prichádzajú do pekne vymaľovaného a opraveného chrámu a touto cestou vyjadrujú svojmu duchovnému otcovi srdečnú vďaku. I my prosme od Pána Boha pre nášho jubilanta milosť a požehnanie do ďalšieho života v dobrom zdraví a na vinici Pánovej veľa úspechov v práci pre rozkvet sv. pravoslávnej cirkvi.

Na mnohaja i blahaja lita!

Prot. Ján Lakata

Kiež Tvoji kňazi obliečú si spravodlivosť

Milosť Božia je potrebná k spaseniu.

Christos potupne zomrel ako človek. Vstal z mŕtvych ako Boh. Vstúpil na nebesia ako Bohočlovek, aby vyprosil milosť Ducha svätého pre tých, ktorí v Neho uveria, a tá milosť, aby bola pre nich spasiteľná, aby spasil ľudí dobrej vôle a odsúdil hriech i tých, ktorí ho páchajú. Má na to plné právo, — „Jeho súd je spravodlivý, lebo nehľadá Svoju vlastnú vôľu, ale vôľu Toho, ktorý Ho poslal, Otcovu" (Ján 5, 30).

Vstúpil na nebesia, aby vyprosil pre nás milosť. Odkiaľ vieme, že milosť Božia je potrebná k spaseniu? Vieme to z Písma, ktoré nás poučuje, že „sme milosťou spasení, skrze vieru, a to nie zo seba, je to dar Boží" (Ef. 2, 8), „lebo bez Neho nemôžeme nič robiť" (Ján 15, 5).

Čo je milosť Božia?

Podľa učenia pravoslávnej cirkvi, je to „zvláštna spasiteľná sila Božia daná nám zdarma láskou Božou pre zásluhy Vykupiteľa, ktorá nás posväcuje, t. j. z jednej strany očisťuje od hriechov, obnovuje a ospravedlňuje pred Bohom, z druhej strany potom pestuje a posilňuje v nás cnosti, potrebné pre dosiahnutie života večného" (L. Berezovský: Dogmatika, časť II. str. 4).

Sme stvorení pre večný dokonalý duchovný a blažený život, na ktorý sa máme pripravovať v tomto dočasnom materiálnom svete, bojujúc so zlom dobrý boj, aby sme si zaslúžili odmenu od Toho, ktorý povedal: „Amen, amen vám hovorím, že ten, kto čuje Moje slovo a verí Tomu, ktorý Ma poslal, má večný život a nepríde na súd, ale prešiel zo smrti do života. Nedivte sa tomu, lebo príde hodina, v ktorú všetci, ktorí sú v hroboch, počujú Jeho hlas a vyjdú tí, ktorí dobro činili na vzkriesenie života, ale tí, ktorí zle robili, na vzkriesenie súdu" (Ján 5, 24—25).

Tá Božia sila tajomná, pomáhajúca človekovi k spáse, je od Boha ponúkaná všetkým ľuďom, túžiacim po spasení, avšak to nemusí znamenať, že všetci budú spasení. Veď i medzi kresťanmi, o ktorých možno tvrdiť, že všetci túžia po spasení, nájdu sa ľudia, o ktorých možno povedať, že sotva niečomu veria. Nemožno tu pripustiť ani takú mienku, ako keby Boh jedných predurčil k spáse, druhých k zatrateniu, i keď Písmo sv. na jednej strane hovorí, že „...ktorých predzvedel, tých aj predurčil za podobných obrazu Svojho Syna, aby On

bol prvorodeným medzi mnohými bratmi" (Rim. 8, 29), na druhej strane však ap. Júda svedčí, že: „...kradmo bočnými cestami votreli sa niektorí ľudia, dávno vopred zapísaní k tomu odsúdeniu..." (4). Z uvedeného vyplýva, že nie Boh, nie Jeho milosť je na vine, že nie všetci ľudia sú jednako dobrí a že budú spasení, ale na vine si je sám človek, ktorý ponúkanú milosť neprijíma, nezaujíma sa o ňu, netúži po nej, alebo nestojí o ňu, lebo v ňu neverí alebo je k tomu všetkému ľahostajný, je veriacim iba formálne, aby ním nikto nepohŕdol ako neveriacim.

Aj tým, ktorí ozaj túžia po milosti Božej a prosia o ňu, Boh neudeľuje ju jednakou mierou každému, ale mierou pre každého človeka optimálnou.

Akým spôsobom a kde sa najčastejšie udeľuje milosť Božia? Rôznymi spôsobmi a na každom mieste, ale zvlášť v chráme Božom, kde sa udeľujú veriacim sviatosti a kde sa vykonávajú rôzne bohoslužby, na ktorých sa často opakujú slová: „Zastupi, spasi, pomiluj i sochrani nas, Bože, Tvojeju blahodatiju (milosťou)."

Ak chceme dostať tú milosť, musíme najprv o ňu prosiť, lebo Boh nič násilne nám nevnucuje, aby nenarúšal našu slobodu, slobodné rozhodovanie o svojom osude. Prosiť však môžeme len vtedy, ak veríme, že tá Božia milosť je skutočne pre nás potrebná a spasiteľná. Ako však uveríme, ako učí ap. Pavel, ak najprv nepočujeme? Ako však môžeme počuť bez kazateľa, bez učiteľa? (Rim. 10, 13—14). Preto „krásne sú nohy tých, ktorí zvestujú pokoj, tých, ktorí zvestujú dobré veci" (10, 15). To znamená, že milosť sa udeľuje už počúvaním kázní, počúvaním alebo čítaním slova Božieho, a to buď jednotlivo alebo v chráme hromadne. Chrám, ako už bolo spomenuté, je najspoľahlivejším miestom prijímania milosti Božej. Preto účasť na bohoslužbách a zvlášť účasť aktívna je najspoľahlivejším spôsobom prijatia milosti Božej, ktorá je našej spáse prepotrebná.

Aby milosť Božia, potrebná k spaseniu vykonala v nás svoj cieľ — priblížila nás k Bohu a teda k spaseniu, musíme pre ňu dobrovoľne, z vlastného rozhodnutia otvoriť dvere svojho srdca — pozorným počúvaním slova kázne, nabádajúcej k dobročinnosti, k pokániu — zanechaniu zlých návykov, vášní a pod. ako aj vrúcnymi modlitbami oslavujúcimi Boha a hlavne vytrvalou snahou mravným životom dokumentovať našu vieru v Boha ako živú.

Tým, že o milosť prosíme:

1 — oslavujeme Boha vierou, lebo ak by sme Mu vopred neverili, ako by sme mohli od Neho niečo prosiť?

2 — takou prosbou vyznávame Jeho dobrotu, Jeho štedrosť. Od skúpeho sotva sa niekto opováži niečo prosiť.

3 — a konečne tým vyznávame, že sme slabí, že potrebujeme pomoc a zároveň potláčame najväčšiu neresť, aká v človekovi môže byť, pýchu. Tou prosbou vyznávame, že sme hriešni, že potrebujeme pomoc nie pre nejakú malichernú činnosť, ale pre svoje polepšenie, zdokonalenie, pre lepšiu schopnosť

šíriť okolo seba pokoj a lásku, zhovievavosť, aby aj iným sme sa stali užitoční.

Prosba o Božiu milosť je najspoľahlivejšie vypočutá a Bohom realizovaná, lebo je to prosba zhodná s Jeho vôľou, aby každý spasený bol. Často prosíme o telesné uzdravenie svoje alebo niekoho iného a nie sme vypočutí. Postihnutý zomrie. To však tiež neznamená, že Boh urobil zle, že nás nevyslyšal. On nájlepšie vie, komu čo je najprospešnejšie a koho kedy je najlepšie uzdraviť, alebo z toho sveta povolať. O prospechu Jeho milosti niet žiadnych pochýb. Ak markantne na sebe nepociťujeme Jeho milosť, to ešte neznamená, že sme ju nedostali. Jej účinok schválne je nám na určité obdobie utajený, aby sme nepoľavili v prosbách v domnienke, že už ju máme nadostač a viac o ňu nemusíme prosiť, lebo o ňu máme prosiť stále, vytrvalo. Jej markantný účinok by bol u niektorých ľudí iba na záhubu, spyšneli by z domnelej svätosti, a to by bolo pre nich osudné. Nehľadiac na to, či účinok milosti Božej na sebe markantne pozorujeme a či nie, jedno je fakt, že kto o ňu ustavične prosí, nebude zahanbený. Preto každý deň začíname i končíme modlitbou: „Kráľu nebeský, Utešiteľu, Duchu pravdy, ktorý si všade a všetko naplňuješ, ktorý si poklad dobrých a Darca života: príď a ubytuj sa v nás, očisť nás od každej poškvrny a spas, Blahý, duše naše".

Prot. M. Kernaševič

„Zas v sobotné dni vyučoval v ktorejsi z ich synagóg" (Luk. 13, 10).

Pán náš Isus Christos po celú dobu svojej verejnej činnosti pôsobil výhradne medzi národom, z ktorého podľa tela pochádzal, totiž medzi národom židovským. Hoci to bola Jeho vôľa, ktorú prejavil výslovne apoštolom pred svojím nanebevstúpením, aby totiž Jeho učenie bolo hlásané po celom svete, predsa On sám sa obmedzil na kázeň Evanjelia „strateným ovciam z domu izraelovho" (Mat. 10, 6). Avšak ako čítame u sv. Jána Bohoslova, medzi vlastných prišiel a jeho vlastní Ho neprijali (Ján 1, 11). Kde hľadať príčiny takéhoto vzťahu Židov voči Spasiteľovi?

Jednou z hlavných príčin, prečo Christovo Evanjelium našlo tak malý ohlas u vlastného vyvoleného národa, bola okrem iných aj samotná organizácia židovstva, hoci v dobe Christovej bola neobyčajne pevná a dokonalá, jej vnútorný duch, ktorým bola preniknutá a živená, bol v mnohom skazený a prehnilý, vzdialený duchu starozákonných patriarchov a prorokov. Vodcovia židovského národa, ktorí odsúdili Christa na smrť a ktorí od samotného počiatku prenasledovali ich vierozvestov, práve pomocou pevnej organizácie, ktorú ovládali, postavili celé židovstvo do jedného šíku proti Evanjeliu. Vidíme to napríklad pri apoštolskej činnosti sv. Pavla. Kamkoľvek prišiel tento apoštol národov a začal kázať Evanjelium, všade onedlho došli poslovia synedrionu alebo iných židovských obcí, ktorí poburovali Židov a pohanov proti kresťanom, neštítiac sa pritom ani najnemravnejších prostriedkov ako sú lži, ohovárania a udavačstvá. Aj prísne reči, ktoré predniesol Spasiteľ proti hlavným zástupcom židovského národa, tiež nám veľmi zrozumiteľnou formou osvetľujú hriešne, nemravné a sebecké zmýšľanie, ktorému Izraeliti boli vtedy oddaní. Vonkajšie predpisy zákona zachovávali, ale tie hlavné a najdôležitejšie príkazy Božie zanedbávali (Luk. 11, 37—52). Isus Christos, vidiac tento neblahý a nezdravý zjav u Židov, mnohorakým spôsobom privoláva národ židovský k opravdivému poznaniu Boha a plneniu Zákona nie povrchne, formálne a pokrytecky, ale doopravdy v duchu vzájomnej lásky, pravdy, milosrdenstva i spravodlivosti. Nespočetné zázraky Ním konané mali Mu akoby otvoriť cestu do srdc, „stratených oviec z domu izraelovho" (Mat. 10, 6). Kto by však tvrdil, že ich srdcia boli naozaj dokorán otvorené, mýlil by sa. Ako sme často svedkami evanjeliových vyprávaní v Novom zákone, Židia vlastným pričinením ostali nielen zatvrdilí a nenapraviteľní, zatvárajúc oči, aby nevideli a zapchávajúc uši, aby nepočuli, ale vo svojej zlobe a nenávisti idú tak ďaleko, že hľadajú príležitosť, ako by Ho mohli zmárniť a odstrániť, keďže, podľa ich mienky, narúša im ich staré a vžité obyčaje a tradíciu.

Nevraživo hľadia aj na tých, ktorí počúvajú slovo pravdy, lásky a milosrdenstva, ktorých Isus Christos lieči telesne a duševne, ktorým otvára duchovné oči, ktorých srdcia naplňa opravdivým duchom pravej viery, nezištnej lásky voči Bohu i blížnym. Nuž, preto snahou vodcov židovského národa je, mysliac si, že tým plnia Zákon Mojžišov, znemožniť a oslabiť pozície Isusa Christa v národe. Isus Christos, vidiac ich zámery a zmýšľanie, odhaľuje ich v plnej miere, a toho, čo jemu pripravovali, sami sa čoskoro a niekedy v tom momente dočkali — poníženia a zahanbenia.

Okrem mnohých iných početných svedectiev, zaznamenaných v Písme sv. NZ, aj evanjeliové vyprávanie, čítané v 27. nedeľu po sv. Päťdesiatnici o zhrbenej žene (Luk. 13, 10—17) je jasným dôkazom toho, ako sa zachoval predstavený synagógy (ktorý v mnohom predstavuje zmýšľanie väčšiny Židov) voči Isusu Christu, ktorý v sobotný, teda pre Židov sviatočný deň, oslobodil ženu z moci diabla.

Sv. apoštol a evanjelista Lukáš nás privádza do jednej zo synagóg, ktoré boli obľúbeným miestom Isusa Christa v šírení Jeho blahozvesti, miestom, kde sa vo sviatočné dni a soboty schádzali Židia k modlitbe, k predčítavaniu a objasňovaniu Písma sv. Okrem Židov a prozelytov mali tam prístup aj pohania, ktorí mali takto príležitosť poznať pravého Boha a zoznámiť sa i s nádejou na zasľúbeného a očakávaného Mesiáša. Snáď ani nie je nutné zdôrazňovať, aký vzťah mali Židia k sobotným a sviatočným dňom. Samotné svätenie soboty záležalo predovšetkým v tom, že bolo presne nariadené zdržiavať sa každej telesnej práce. Niektoré predpisy ohľadne toho boli veľmi zaťažujúce. Na ilustráciu niekoľko príkladov. Tak v sobotu nebolo dovolené kúpiť a pripravovať pokrmy, ktoré preto museli byť pripravené deň skôr. Nikto v sobotu nesmel opustiť miesto svojho zdržiavania sa a ísť ďalej, než 2000 lakťov, teda približ-

ne 1 kilometer, tzv. „sobotná cesta". Nuž a tieto i tak už dosť obťažné nariadenia činili farizeji svojimi často malichernými, ba až smiešnymi výkladmi ešte ťažšími. Tak podľa Talmudu nie je v sobotu dovolené zhasiť oheň, učiniť dva sľuby, napísať dve písmená atď. Preto sa i farizeji toľko pohoršovali, keď apoštoli trhali v sobotu klasy zrna na ukojenie hladu (Mat. 12, 1), no hlavne vtedy, keď videli Christa v sobotu uzdravovať nemocných, vidiac v tom porušenie zákona o svätení soboty. Právom k nim Isus Christos volal: „Aj vám zákonníkom beda! Lebo zaťažujete ľudí až neznesiteľnými bremenami, avšak sami sa ani prstom nedotknete tých bremien" (Luk. 11, 46).

A práve v jeden takýto deň sobotný, učiac v jednej synagóge, uvidel Isus Christos jednu nešťastnú ženu, trpiacu duchom neduživosti, keď 18 rokov je zhrbená a nemôže sa narovnať. Vidiac ju teda Christos, zavolal ju k sebe a povedal jej: „Žena, zbavená si svojej neduživosti" (v. 12). I položil na ňu ruky, hneď sa narovnala a začala oslavovať Boha.

Sv. Ján Zlatoústy, vysvetľujúc okolnosti nemoci tejto ženy, hovorí, že závisť satanáša spôsobila utrpenie tejto ženy, keďže i sám Christos povedal, že satanáš ju spútal na 18 rokov. A že je tu uvedený aj počet rokov, nuž to preto, aby sme pochopili, ako je ťažké, ba priam nemožné obdržať uzdravenie z tejto nemoci ľudským pričinením, ale iba Božím, lebo to, čo nie je možné u ľudí, je možné u Boha (Luk. 18, 27).

Áno, vinníkom početných a rôznych ziel v človeku, v jeho telesnej schránke je satanáš, zlý duch, ktorý už od samého počiatku bol vždy zákerným nepriateľom človeka, neustále ho pokúšajúc a sejúc semeno zloby, nenávisti, hnevu i závisti. Avšak i jeho činnosť má isté hranice a čas, Bohom určený. Aj v prípade tejto ženy jeho čas sa naplnil. Isus Christos silou a mocou Božou oslobodzuje túto z jeho pút. Takýmto spôsobom prejavuje Božský Spasiteľ lásku a milosrdenstvo k trpiacim, tak sa nad svojím stvorením zmilúva Boh. A čo satanáš, azda sa má týmto uspokojiť? Nie! Vidiac svoju záhubu, vyhnaním zo ženy, ako nás opäť poúča už spomínaný sv. J. Zlatoústy, svoju závisť, zlobu i nenávisť vkladá do srdca predstaveného synagógy, čo je vyjadrené jeho nespokojnosťou nad počínaním Christovým — uzdravením v deň sobotný.

Nevraživosť a závisť bola a vždy bude zlým radcom človeka, napĺňajúc srdce jeho i druhých zlobou i nenávisťou, zatemňujúc rozum a nedovoľujúc takto zrieť a poznať pravdu, keď sladkému hovoria horké a horkému sladké, keď zamieňajú svetlo za tmu a tmu za svetlo (Izaiáš 5, 20), neuvažujúc pritom o dobru, láske a ľudomilnosti.

Už sme hovorili o tom, že predstavený synagógy zazlieva Isusu Christu, že uzdravuje v sobotu, avšak svoje slová neadresuje priamo Jemu, ale národu, keď hovorí: „Šesť dní je na to, aby sa pracovalo, v tie dni teda prichádzajte a dávajte sa uzdravovať, ale nie v deň sobotný" (v. 14). Prečo? Nuž preto, že obáva sa, aby aj on, tak ako často zákonníci a farizeji boli na podobné slová zahanbení jasnou a rozhodnou odpoveďou Christovou, aby teda aj on sa čohosi podobného nedočkal. No Isus Christos mu predsa len odpovedá a to slovami,

ktoré pre neho neboli dvakrát príjemné: „Pokrytče, či neodväzuje každý z vás v sobotu svojho vola alebo osla od jasieľ a nevodí ho napájať? A či túto, ktorá je dcérou Abrahámovou, ktorú satan už osemnásť rokov, nebolo treba oslobodiť od pút v deň sobotný?" (v. 15, 16).

I. Christos odhalil závisť i nenávisť u svojich protivníkov, dáva jasnú odpoveď nielen samotnému predstavenému synagógy, ale i všetkým knižníkom a farizejom, pokrytcami nazývajúc ich, keďže ich slová sa rozchádzali s činmi. Nazývajúc spomínanú ženu dcérou Abrahámovou, činí to Isus Christos nie snáď preto, že bola doslovne jeho telesnou dcérou, ale že vlastnila cnosti Abraháma, medzi ktorými popredné miesto zaberala viera a z nej plynúci bohumilý život. Toto nám vhodne doplnia iné slová Spasiteľa, povedané pri obdobnej príležitosti: „Keby ste boli deťmi Abrahámovými, činili by ste skutky Abrahámove" (Ján 8, 39). A práve na nich, na Židov sa vzťahovali uvedené slová Spasiteľove. Nuž preto takúto formu odpovede volí Isus Christos, zahanbenie nielen predstaveného synagógy, ale i všetkých tých, ktorí sa protivili učeniu a spasiteľnému poslaniu Jeho.

Prostý národ však, prijímajúc slovo spásy a využívajúc milosti milosrdenstva, tešil sa zo všetkých činov, ktoré konal Isus Christos. Veď jeho srdce nepozná závisť, zlobu, hnev či nepriateľstvo. Je pripravený prijímať slovo milosti, požehnania a spásy.

P. Kormaník

Najkrajší dar cirkvi pod stromček...

Vianočné sviatky sú radostnými chvíľami vzájomného porozumenia a obdarúvania. Veď sám Boh nás obdaroval, keď zoslal na hriešnu a Bohu odcudzenú zem ako najvyšší dar lásky svojho jednorodeného Syna Isusa Christa. Táto myšlienka, ktorá tkvie v základoch vianočnej radosti, vedie nás k zamysleniu nad hlbším obdarúvaním, než je niekoľko príjemných vecí pod vianočným stromčekom. Odpoveď znie: obdarovať všetkých!

Ako môžeme prejavom najväčšej lásky obdarovať všetkých? V evanjeliu sv. Lukáša čítame, ako Isus Christos povolal na službu apoštolskú jednoduchých galilejských rybárov, synov starého rybára Zebedeja, Jakuba a Jána, ako aj ostatných. Prisľúbil im, že od toho času budú loviť ľudí pre Božie kráľovstvo. Sv. evanjelista dodáva, že „keď pritiahli lode k zemi, opustili všetko a išli za Ním" (Lk 5, 11). Opustili všetko, čo značí i svojho otca Zebedeja a svoj dom a svoje remeslo. Vydali sa na novú cestu, ku ktorej im žehnal On, Syn Boží. Bolo to rozhodnutie na službu Bohu a blížnym. Pevné a nezvratné. Išli za Isusom Christom bez váhania, išli do neznáma, ale ničoho sa nemuseli báť, lebo požehnanie Božie bolo s nimi.

A čo ten staručký otec? O ňom evanjelium nič nevraví. Môžeme sa domýšľať, že ochotne dal svojich synov na túto službu, keď ich Spasiteľ na to vyzval. Dal teda svoj dar všetkým. To bolo to najkrajšie a najdôležitejšie čo mal: svoje deti, svojich dospelých synov. Nebál sa o ich budúcnosť, hoci im

Isus Christos nemohol ponúknuť nič z toho, čo ľudia bežne nazývajú šťastím, veď Spasiteľ nesľuboval nič, ani bohatstvo, ani spoločenské postavenie, ani výhodné zamestnanie — len apoštolát! Musela byť v tom otcovi veľká viera. Taká viera, aká bola v praotcovi Abrahámovi, ktorý tiež neváhal, podrobil sám seba skúške a bol ochotný obetovať svojho milovaného syna Izáka.

Možno, že niektorý otec alebo zbožná pravoslávna matka sa zamyslí nad týmto príbehom a rozhodne sa: aj ja chcem obdarovať všetkých. Aj ja chcem dať Bohu a cirkvi na nasledovanie a službu svojho syna, ktorý má záujem o duchovný život, o štúdium bohoslovia, o kňazskú službu svätej pravoslávnej cirkvi Christovej.

Náš cirkevný snem, ktorý sa konal r. 1977, vyzval všetkých našich cirkevných pracovníkov, kňazov i veriacich, aby sa modlili za nových kňazov a aby vyhľadávali a získavali intenzívne vhodných kandidátov na štúdium bohoslovia. Vyjadril hlbokú vďaku „rodičom, ktorí pochopili naliehavú potrebu cirkvi a poslali svojich synov pripravovať sa na sväté kňazstvo".

Nedostatok kandidátov na túto službu nás všetkých trápi a núti nás zamýšľať sa nad naším cirkevným kňazským dorastom a budúcnosťou cirkvi. Zatvárať oči pred skutočnosťou môže len ten, komu nie je Christova cirkev drahá a kto sa nezaujíma o dielo viery. Ozajstný pravoslávny kresťan takým nesmie byť, lebo ľahostajnosť je ťažký hriech.

Nuž teda, keď budeme myslieť na vianočné dary, hľadajme, drahí pravoslávni rodičia, bratia a sestry, ten najkrajší dar vo svojej rodine — dar Bohu, ktorý je vlastne aj darom človeku, sebe samým a nám všetkým. — Dar mladého služobníka svätého oltára, ktorý raz, až bude slúžiť svätú liturgiu, bude sa za vás modliť a vyprosovať pre vás u Pána Boha požehnanie. Staňme sa takými Zebedejovcami, požehnanými v službe svojich synov — kňazov.

Pravoslávna bohoslovecká fakulta v Prešove onedlho začne prijímať prihlášky do prvého ročníka bohosloveckého štúdia od tých chlapcov, ktorí ukončili strednú školu s maturitou a do prípravného ročníka od tých, ktorí úplné stredoškolské vzdelanie nemajú a musia si ho doplniť. Rozhodnutie na túto službu, ktoré padne pri príležitosti radostných sviatkov lásky — sviatkov obdarúvania — sviatkov Narodenia Isusa Christa — bude tým najkrajším darom, ktorým odpovieme na preveľkú nekonečnú lásku Božského Syna.

(a)

Ekumenický modlitebný cyklus Svetovej rady cirkví 1979

Do radu modlitieb za kresťanov v najrôznejších častiach sveta patria i modlitby za ľudí iného presvedčenia v najširšom ľudskom spoločenstve.

Pre poučenie radi sme siahli k článku na túto tému, vytlačenému v evanjelickom týždenníku Kostnické jiskry č. 35/79:

„. . . myslíme najmä na tých, ktorí patria do inej duchovnej či ideologickej rodiny a naša modlitba sa týka i tých, ktorí sa nehlásia k žiadnemu presvedčeniu. I to sú naši bratia a sestry i za nich sme vďační. I za nich sa prihovárame v mene toho, ktorého zľutovná láska objíma všetkých.

Na mnohých miestach sa cirkev ocitá v spoločnosti veľkého počtu ľudí inej viery či iného presvedčenia. Na iných stojí zasa tvárou v tvár tým, ktorí si akúkoľvek vieru zásadne odopierajú. Niektorých ľudí vedie hľadanie náboženskej pravdy k vytváraniu spoločností, ktoré sú veľmi bizarné a voči nám dokonca nepriateľské. Keď sa cirkev stretáva s horlivými stúpencami náboženských hnutí, ktorí popierajú alebo prekračujú náboženské zásady, reaguje často v hneve alebo v strachu.

V posledných rokoch sme mohli vidieť známky väčšej otvorenosti a vzájomného porozumenia medzi kresťanmi a tými, ktorí sú iného presvedčenia. To je niečo, za čo musíme byť hlboko vďační. Svedectvo, ktoré dlhujeme všetkým ľuďom, je láska Christova, a my ho nemôžeme druhým odovzdávať pre svoje predsudky či pocity nenávisti.

Piate zhromaždenie Svetovej rady cirkví vyhlásilo: „Nemôžeme dopustiť, aby naša viera — dar, ktorým sme vedení k obcovaniu v Isusu Christovi — prispievala ku všetkému tomu napätiu, podozreniu a nenávisti, ktoré hrozí rozlúčiť ľudskú rodinu. Musíme sa usilovať o širšiu ľudskú spoločnosť a nekompromitovať evanjelium".

Keď myslíš na svojich blížnych, blízkych i vzdialených, ktorí nezdieľajú tvoje vyznanie viery v Isusa Christa, tak teda: Buď vďačný a oslavuj bohatstvo ich ľudskosti, citového života a múdrosti. Čiň pokánie a priznaj, že i my, kresťania, nesieme svoj diel zodpovednosti za nedorozumenia z minulých rokov. Modli sa za ľudí iného presvedčenia i za tých, ktorí nemajú žiadne, aby sme sa všetci spoločne stali citlivejšími voči tým, ktorí sú „iní", aby sme mali hlbšie porozumenie pre tradície, ktoré sa líšia od našich, i silnejšie odhodlanie pracovať spoločne v záujme jedného ľudského spoločenstva. Modli sa, — znovu a úplne špecificky — za cirkev, aby prinášala ešte jasnejšie svedectvá o viere, ktorú sama prijala".

Zo života prešovskej eparchie

Z vysviacky br. Michala Švajku na diakona.

Archijerejské bohoslužby

● Dňa 14. októbra 1979 Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, odslúžil v katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského archijerejskú sv. liturgiu za spoluslúženia d. o. prot. J. Kuzana a d. o. prot. J. Iljuka a vysvätil absolventa Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove brata Michala Švajku na diakona.

● Dňa 21. októbra 1979 Preosvietený vladyka Nikolaj spolu so vzácnym a milým hosťom z bratskej mukačevskej eparchie, Preosvieteným vladykom Savvom, biskupom mukačevským a užhorodským, odslúžil archijerejskú sv. liturgiu za spoluslúženia d. o. prot. M. Kernaševiča, prot. J. Iljuka, prot. J. Kuzana a prot. J. Kormaníka, ako aj o. diakona M. Švajku. Po ukončení sv. liturgie Preosvietený vladyka Nikolaj privítal medzi nami vzácneho hosťa a zaželal mu, aby sa mu u nás páčilo. Preosvietený vladyka Savva za privítanie poďakoval.

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ TENTORAZ DAROVALI:

Bohuznáma veriaca z Borova, Kčs 40.—, Bohuznáma veriaca z Borova Kčs 50.—, Bohuznáma z Maškoviec Kčs 50.—, Gejza Šikeš, Cejkov, 100.—, Pravoslávna cirkevná obec Beňatina a farnosť Podhoroď Kčs 200.—, Pravoslávni veriaci Bežovce 200.—, Mária Mandzáková, Bežovce 50.—, Júlia Kušnírová, Medzilaborce 30.—, Pravoslávny farský úrad Podhoroď Kčs 200.—.

Všetkým darcom čo najsrdečnejšie ďakujeme. Mená ďalších uverejníme v budúcom čísle nášho časopisu.

ktoré pre neho neboli dvakrát príjemné: „Pokrytče, či neodväzuje každý z vás v sobotu svojho vola alebo osla od jasieľ a nevodí ho napájať? A či túto, ktorá je dcérou Abrahámovou, ktorú satan už osemnásť rokov, nebolo treba oslobodiť od pút v deň sobotný?“ (v. 15, 16).

I. Christos odhalil závisť i nenávisť u svojich protivníkov, dáva jasnú odpoveď nielen samotnému predstavenému synagógy, ale i všetkým knižníkom a farizejom, pokrytcami nazývajúc ich, keďže ich slová sa rozchádzali s činmi. Nazývajúc spomínanú ženu dcérou Abrahámovou, činí to Isus Christos nie snáď preto, že bola doslovne jeho telesnou dcérou, ale že vlastnila cnosti Abraháma, medzi ktorými popredné miesto zaberala viera a z nej plynúci bohumilý život. Toto nám vhodne doplnia iné slová Spasiteľa, povedané pri obdobnej príležitosti: „Keby ste boli deťmi Abrahámovými, činili by ste skutky Abrahámove“ (Ján 8, 39). A práve na nich, na Židov sa vzťahovali uvedené slová Spasiteľove. Nuž preto takúto formu odpovede volí Isus Christos, zahanbenie nielen predstaveného synagógy, ale i všetkých tých, ktorí sa protivili učeniu a spasiteľnému poslaniu Jeho.

Prostý národ však, prijímajúc slovo spásy a využívajúc milosti milosrdenstva, tešil sa zo všetkých činov, ktoré konal Isus Christos. Veď jeho srdce nepozná závisť, zlobu, hnev či nepriateľstvo. Je pripravený prijímať slovo milosti, požehnania a spásy.

P. Kormaník

Najkrajší dar cirkvi pod stromček...

Vianočné sviatky sú radostnými chvíľami vzájomného porozumenia a obdarúvania. Veď sám Boh nás obdaroval, keď zoslal na hriešnu a Bohu odcudzenú zem ako najvyšší dar lásky svojho jednorodeného Syna Isusa Christa. Táto myšlienka, ktorá tkvie v základoch vianočnej radosti, vedie nás k zamysleniu nad hlbším obdarúvaním, než je niekoľko príjemných vecí pod vianočným stromčekom. Odpoveď znie: obdarovať všetkých!

Ako môžeme prejavom najväčšej lásky obdarovať všetkých? V evanjeliu sv. Lukáša čítame, ako Isus Christos povolal na službu apoštolskú jednoduchých galilejských rybárov, synov starého rybára Zebedeja, Jakuba a Jána, ako aj ostatných. Prisľúbil im, že od toho času budú loviť ľudí pre Božie kráľovstvo. Sv. evanjelista dodáva, že „keď pritiahli lode k zemi, opustili všetko a išli za Ním“ (Lk 5, 11). Opustili všetko, čo značí i svojho otca Zebedeja a svoj dom a svoje remeslo. Vydali sa na novú cestu, ku ktorej im žehnal On, Syn Boží. Bolo to rozhodnutie na službu Bohu a blížnym. Pevné a nezvratné. Išli za Isusom Christom bez váhania, išli do neznáma, ale ničoho sa nemuseli báť, lebo požehnanie Božie bolo s nimi.

A čo ten staručký otec? O ňom evanjelium nič nevraví. Môžeme sa domýšľať, že ochotne dal svojich synov na túto službu, keď ich Spasiteľ na to vyzval. Dal teda svoj dar všetkým. To bolo to najkrajšie a najdôležitejšie čo mal: svoje deti, svojich dospelých synov. Nebál sa o ich budúcnosť, hoci im

Isus Christos nemohol ponúknuť nič z toho, čo ľudia bežne nazývajú šťastím, veď Spasiteľ nesľuboval nič, ani bohatstvo, ani spoločenské postavenie, ani výhodné zamestnanie — len apoštolát! Musela byť v tom otcovi veľká viera. Taká viera, aká bola v praotcovi Abrahámovi, ktorý tiež neváhal, podrobil sám seba skúške a bol ochotný obetovať svojho milovaného syna Izáka.

Možno, že niektorý otec alebo zbožná pravoslávna matka sa zamyslí nad týmto príbehom a rozhodne sa: aj ja chcem obdarovať všetkých. Aj ja chcem dať Bohu a cirkvi na nasledovanie a službu svojho syna, ktorý má záujem o duchovný život, o štúdium bohoslovia, o kňazskú službu svätej pravoslávnej cirkvi Christovej.

Náš cirkevný snem, ktorý sa konal r. 1977, vyzval všetkých našich cirkevných pracovníkov, kňazov i veriacich, aby sa modlili za nových kňazov a aby vyhľadávali a získavali intenzívne vhodných kandidátov na štúdium bohoslovia. Vyjadril hlbokú vďaku „rodičom, ktorí pochopili naliehavú potrebu cirkvi a poslali svojich synov pripravovať sa na sväté kňazstvo".

Nedostatok kandidátov na túto službu nás všetkých trápi a núti nás zamýšľať sa nad naším cirkevným kňazským dorastom a budúcnosťou cirkvi. Zatvárať oči pred skutočnosťou môže len ten, komu nie je Christova cirkev drahá a kto sa nezaujíma o dielo viery. Ozajstný pravoslávny kresťan takým nesmie byť, lebo ľahostajnosť je ťažký hriech.

Nuž teda, keď budeme myslieť na vianočné dary, hľadajme, drahí pravoslávni rodičia, bratia a sestry, ten najkrajší dar vo svojej rodine — dar Bohu, ktorý je vlastne aj darom človeku, sebe samým a nám všetkým. — Dar mladého služobníka svätého oltára, ktorý raz, až bude slúžiť svätú liturgiu, bude sa za vás modliť a vyprosovať pre vás u Pána Boha požehnanie. Staňme sa takými Zebedejovcami, požehnanými v službe svojich synov — kňazov.

Pravoslávna bohoslovecká fakulta v Prešove onedlho začne prijímať prihlášky do prvého ročníka bohosloveckého štúdia od tých chlapcov, ktorí ukončili strednú školu s maturitou a do prípravného ročníka od tých, ktorí úplné stredoškolské vzdelanie nemajú a musia si ho doplniť. Rozhodnutie na túto službu, ktoré padne pri príležitosti radostných sviatkov lásky — sviatkov obdarúvania — sviatkov Narodenia Isusa Christa — bude tým najkrajším darom, ktorým odpovieme na preveľkú nekonečnú lásku Božského Syna.

(a)

Ekumenický modlitebný cyklus Svetovej rady cirkví 1979

Do radu modlitieb za kresťanov v najrôznejších častiach sveta patria i modlitby za ľudí iného presvedčenia v najširšom ľudskom spoločenstve.

Pre poučenie radi sme siahli k článku na túto tému, vytlačenému v evanjelickom týždenníku Kostnické jiskry č. 35/79:

„. . . myslíme najmä na tých, ktorí patria do inej duchovnej či ideologickej rodiny a naša modlitba sa týka i tých, ktorí sa nehlásia k žiadnemu presvedčeniu. I to sú naši bratia a sestry i za nich sme vďační. I za nich sa prihovárame v mene toho, ktorého zľutovná láska objíma všetkých.

Na mnohých miestach sa cirkev ocitá v spoločnosti veľkého počtu ľudí inej viery či iného presvedčenia. Na iných stojí zasa tvárou v tvár tým, ktorí si akúkoľvek vieru zásadne odopierajú. Niektorých ľudí vedie hľadanie náboženskej pravdy k vytváraniu spoločností, ktoré sú veľmi bizarné a voči nám dokonca nepriateľské. Keď sa cirkev stretáva s horlivými stúpencami náboženských hnutí, ktorí popierajú alebo prekračujú náboženské zásady, reaguje často v hneve alebo v strachu.

V posledných rokoch sme mohli vidieť známky väčšej otvorenosti a vzájomného porozumenia medzi kresťanmi a tými, ktorí sú iného presvedčenia. To je niečo, za čo musíme byť hlboko vďační. Svedectvo, ktoré dlhujeme všetkým ľuďom, je láska Christova, a my ho nemôžeme druhým odovzdávať pre svoje predsudky či pocity nenávisti.

Piate zhromaždenie Svetovej rady cirkví vyhlásilo: „Nemôžeme dopustiť, aby naša viera — dar, ktorým sme vedení k obcovaniu v Isusu Christovi — prispievala ku všetkému tomu napätiu, podozreniu a nenávisti, ktoré hrozí rozlúčiť ľudskú rodinu. Musíme sa usilovať o širšiu ľudskú spoločnosť a nekompromitovať evanjelium".

Keď myslíš na svojich blížnych, blízkych i vzdialených, ktorí nezdieľajú tvoje vyznanie viery v Isusa Christa, tak teda: Buď vďačný a oslavuj bohatstvo ich ľudskosti, citového života a múdrosti. Čiň pokánie a priznaj, že i my, kresťania, nesieme svoj diel zodpovednosti za nedorozumenia z minulých rokov. Modli sa za ľudí iného presvedčenia i za tých, ktorí nemajú žiadne, aby sme sa všetci spoločne stali citlivejšími voči tým, ktorí sú „iní", aby sme mali hlbšie porozumenie pre tradície, ktoré sa líšia od našich, i silnejšie odhodlanie pracovať spoločne v záujme jedného ľudského spoločenstva. Modli sa, — znovu a úplne špecificky — za cirkev, aby prinášala ešte jasnejšie svedectvá o viere, ktorú sama prijala".

Zo života prešovskej eparchie

Z vysviacky br. Michala Švajku na diakona.

Archijerejské bohoslužby

● **Dňa 14. októbra 1979 Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, odslúžil v katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského archijerejskú sv. liturgiu za spoluslúženia d. o. prot. J. Kuzana a d. o. prot. J. Iljuka a vysvätil absolventa Pravoslávnej bohosloveckej fakulty v Prešove brata Michala Švajku na diakona.**

● **Dňa 21. októbra 1979 Preosvietený vladyka Nikolaj spolu so vzácnym a milým hosťom z bratskej mukačevskej eparchie, Preosvieteným vladykom Savvom, biskupom mukačevským a užhorodským, odslúžil archijerejskú sv. liturgiu za spoluslúženia d. o. prot. M. Kernaševiča, prot. J. Iljuka, prot. J. Kuzana a prot. J. Kormaníka, ako aj o. diakona M. Švajku. Po ukončení sv. liturgie Preosvietený vladyka Nikolaj privítal medzi nami vzácneho hosťa a zaželal mu, aby sa mu u nás páčilo. Preosvietený vladyka Savva za privítanie poďakoval.**

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ TENTORAZ DAROVALI:

Bohuznáma veriaca z Borova, Kčs 40.—, Bohuznáma veriaca z Borova Kčs 50.—, Bohuznáma z Maškoviec Kčs 50.—, Gejza Šikeš, Cejkov, 100.—, Pravoslávna cirkevná obec Beňatina a farnosť Podhoroď Kčs 200.—, Pravoslávni veriaci Bežovce 200.—, Mária Mandzáková, Bežovce 50.—, Júlia Kušnírová, Medzilaborce 30.—, Pravoslávny farský úrad Podhoroď Kčs 200.—.

Všetkým darcom čo najsrdečnejšie ďakujeme. Mená ďalších uverejníme v budúcom čísle nášho časopisu.

Zo sveta

Dňa 22. mája 1979 bol vysvätený chrám sv. Nikolaja vo Frankfurte, ktorý je vybudovaný v pskovskom štýle 15. storočia. S jeho stavbou začali r. 1965 z prostriedkov tamojších pravoslávnych veriacich, z podpory iných cirkví a z prostriedkov Ekumenickej rady cirkví, ako aj samotného mesta Frankfurt.

Carihradský patriarchát. *Podľa cirkevných novín EPD z 30. 5. 1979 je v Carihrade ťažká situácia, pretože moslimské fanatické živly napádajú rezidenciu patriarchátu. Zo strany tureckého štátu sa proti tomu podniká len málo, preto sa patriarcha obrátil listom na všetky cirkvi a tiež na OSN s prosbou o vlastnú ochranu a o ochranu cirkevného majetku v Carihrade. Aj Sýrčania pravoslávneho vierovyznania, žijúci v Turecku, sú fanaticky napádaní. Noviny píšu, že terajšia situácia je ťažšia, než kedysi za Osmanskej ríše.*

CHRISTOS RAŽDAJETSJA! V tichom vianočnom zadumaní nad novorodeným Christom, keď je ľudské srdce prístupnejšie citom a človek tak rád rozdáva, v tejto sviatočnej chvíli pozdravujeme všetkých našich čitateľov, dopisovateľov, darcov, slovom všetkých tých, ktorým náš časopis niekedy prináša radosť. Prajeme Vám všetkým, aby ste prežili ozaj radostné Vianoce a rok 1980 — ten nech je pre Vás všetkých plný úspechov, zdravia, radosti a vzájomného pochopenia, či už na pracoviskách, ale i v rodinách. Božie Dieťa nech daruje celému svetu a všetkým ľuďom svoj mier!

SLAVITE HO!

Redakcia